N°. 173.

DE GRONDWET.

18[illegible]

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

WOENSDAG 14 DECEMBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 269.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 60, Ned. Cour.

Voorstel van negen Leden tot afschaffing van het Tonnegeld en van den Accijns op het Gedistilleerd.

MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

§ 1. De aanmerkingen, waarmede in § 1 van het Voorloopig Verslag, dat de voorstellers de eer hadden te ontvangen, het onderzoek van het voorstel wordt geopend, hebben hen om meer dan ééne reden bevreemd.

»Voor men, zegt de aanhef, tot de waardering der mindere of meerdere aannemelijkheid van het voorstel zelf overging, heeft men in drie der Afdeelingen zich over de strekking daarvan uitgelaten.» Dan echter wordt onmiddellijk voor *de strekking* van het voorstel een vermoedelijke bedoeling, de persoonlijke bedoeling der voorstellers in de plaats geschoven, en de geheele paragraaph is verder uitsluitend aan pogingen tot regtvaardiging van dat vermoeden gewijd.

Indien het te pas kwam uit de persoonlijke bedoeling der voorstellers eene reden tegen het voorstel te ontleenen, zij kon, naar onze meening, alleen bij de voorloopige vraag, of het voorstel in overweging moest komen, in het midden worden gebragt. Zij is toen inderdaad, niet zonder scherpte, behandeld, en niet zonder antwoord gelaten. De Kamer heeft vervolgens met overgroote meerderheid tot het in overweging nemen besloten. Daarmede mogt men het punt, of de geheime gedachte der voorstellers de behandeling van het voorstel onraadzaam maakte, voor afgedaan houden.

Het verslag komt daarop evenwel terug. Wij meenen te mogen vragen, of zulk eene inquisitie naar persoonlijke drijfveren parlementair is, en of zij ter zake iets hoegenaamd afdoet. Wij gelooven, dat elk lid der Kamer regt heeft om zich tegen dergelijke inquisitie ernstig te verzetten. Wij onderwerpen niet onze personen, maar ons voorstel aan het oordeel onzer medeleden. Is ons voorstel in het algemeen belang? Ziedaar de eenige vraag ter beslissing. Te denken slechts dat ons voorstel van wege ingenomenheid tegen de voorstellers minder aannemelijk kon schijnen, dat de Vertegenwoordiging in staat ware de [illegible] aan partijzucht op te offeren, ware eene blaam, die Nederlandsche Staten-Generaal, hopen wij, nimmer zullen verdienen.

«Waarom», vroeg men, «hebben de voorstellers, zoo werkelijk alleen vermindering van den druk der belastingen door hen beoogd werd, aan hunne poging daartoe zulk een eenzijdig karakter gegeven, en niet getracht daarvoor de medewerking ook van eenige leden van andere staatkundige gevoelens te erlangen?» Zijn wij gehouden te verantwoorden, waarom juist wij, waarom niet anderen het voorstel hebben geteekend? Wat is het voorstel anders dan een verzoek aan al onze medeleden gerigt, om met ons mede te werken? Welke afgevaardigden het teekenen, is onverschillig, daar allen tot indiening van zoodanig stuk gelijkelijk bevoegd zijn. Ons voorstel moest gedurende een reces der Vergadering in gereedheid worden gebragt. Waren de leden toen niet afwezig geweest, er zoude [illegible] een majver om deel te nemen hebben verklaard, waarbij niet, om de Kamer niet met een onbescheiden, talrijken, voorafgaanden beslissenden aandrang te overvallen, welligt het lot, ter aanwijzing van een matig cijfer van namen, had moeten inroepen.

Is de scheiding der Kamer in partijen zoo sterk, zoo diep, zoo alheerschend, dat, bij een parlementair voorstel, in de eerste plaats niet zijne waarde, maar de politieke kleur der voorstellers in aanmerking wordt genomen? Zoo de stem om gehoor in de Vergadering te vinden, niet van *eene zijde* mag komen, hoe zal de Kamer het merk van eenzijdigheid kunnen ontgaan?

«Is het thans niet als of men op nieuw een twistappel in de Kamer wil werpen en tevens het vertrouwen in de tegenwoordige Regering wil ondermijnen?» Indien een verschil van inzigt tusschen volksvertegenwoordigers en de Regering strekt, om het vertrouwen in deze te ondermijnen — uit dien hoofde moet worden onderdrukt, waartoe dan eene volksvertegenwoordiging?

§ 2. Het vertoog over de onraadzaamheid om van het regt van initiatief, aan de Tweede Kamer door de Grondwet toegekend, gebruik te maken tot een voorstel ter afschaffing van belasting, heeft de strekking om, uit hoofde van een mogelijk misbruik, het regt zelf te laten rusten. Dit ware, naar onze overtuiging, pligtverzuim, waar vermindering van lasten aan de vertegenwoordigers in het algemeen belang schijnt. De Vertegenwoordiging is ook in dit opzigt, en in dit opzigt bovenal, geroepen, eene Regering die achterblijft, voor te gaan. Of men de lasten der ingezetenen kunne en behoore te verligten, dit punt kan, in eene openbare finantiele huishouding, door de Vertegenwoordiging even goed als door het Gouvernement worden beoordeeld. Maar het Gouvernement hecht, bij de natuurlijke zucht, om over ruime middelen voor de publieke dienst te kunnen beschikken, ligt meer aan de gronden, die voor het behoud eener inkomst pleiten, dan aan die, welke tot ontheffing dringen. Is nu de Regering in dit opzigt langzamer of meer huiverig dan volstrekt wordt gevorderd, het is de taak der Vertegenwoordiging, de behoeften des volks tegen overmatige eischen der schatkist te doen gelden.

Over het algemeen schijnt het bij uitnemendheid de bestemming der Vertegenwoordiging, tijdige hervorming en verbetering van het belastingwezen te bevorderen. Het regt van initiatief der Staten-Generaal kan aan geen doel of onderwerp beter, juister, dan daaraan dienstbaar gemaakt, noch op eene, met hun wezen en oorsprong meer overeenkomstige wijze, in werking gebragt worden.

Men ziet echter in de vrijheid van zoodanig initiatief, «ook het gevaar dat, gelijk thans plaats vond, een voorstel, van dezen aard ten ongepasten tijde aan de beoordeeling der Volksvertegenwoordiging wierd onderworpen; dat tegen het einde des jaars een greep wierd beproefd in het belastingstelsel en geheel het finantieel stelsel van den Staat». Wij toonden, reeds [illegible] het voorstel op geen ander tijdstip hebben [illegible] de Regering deed, en de onderstelling, dat zij op vermindering van lasten bedacht was, scheen niet gewaagd. Eerst na de redevoering van den Minister van Finantien bij het overbrengen der begrooting en na zijn antwoord van 31 October op het Voorloopig Verslag over de wet op de Middelen, was het blijkbaar, dat de Regering «den tijd nog niet aangebroken achtte». Doch al hadden wij kunnen kiezen, welk tijdstip is geschikter dan dat, waarop jaarlijks de Staats-uitgaven en Middelen aan het oordeel der Kamer worden voorgelegd?

Voor het overige is dat verwijt, zoo als geheel het vertoog, dat wij de eer hadden in deze paragraaph te beantwoorden, niets anders dan eene exceptie van niet-onvankelijkheid, welke de Kamer door haar besluit, om ons voorstel in overweging te nemen, reeds heeft verworpen.

§ 3. Men wijst op den staatkundigen toestand van Europa; op de onraadzaamheid, om belastingen af te schaffen, terwijl de oorlog in het Oosten van ons werelddeel ontstoken is; op de mogelijkheid dat Nederland ter bescherming zijner onzijdigheid, tot bescherming zijner handelsvloot, of zelfs ter beveiliging tegen aanranding van buiten, maatregelen van voorzorg name.

Wat die zorgen voor de toekomst betreft, de juiste aanmerkingen aan het slot dezer paragraaph voorkomende, vernietigen de gemaakte tegenwerpingen geheel en al. Wil men de kansen der toekomst zóó zeer op den voorgrond plaatsen, men zou wel nimmer tot eene vermindering van lasten kunnen besluiten.

Overal schier in ons werelddeel denken de regeringen [illegible] de [illegible] te lande [illegible] het vraagstuk, of het al dan niet raadzaam zij, de levensbehoeften zoo goedkoop mogelijk te maken. Engeland zorgde sinds jaren stelselmatig daarvoor. Frankrijk, Belgie en Duitschland nemen belangrijke maatregelen, om in de behoefte van het oogenblik te voorzien. Hier te lande deed de Regering in 1847 ten minste eene poging om bij de toen bestaande duurte aan billijke wenschen te gemoet te komen. In 1848 was het de eerste zorg der toen opgetreden Regering, het bewijs te geven dat zij het gewigt van het vraagstuk ten volle besefte; sedert dat jaar was de zaak onafgebroken een voorwerp van zorg van Regering en Kamer beide.

Overdreven zorg voor de toekomst mag niet uit het oog doen verliezen, dat ook de tegenwoordig tijd zijne wenschen heeft: met het oog op de eventualiteiten der toekomst, dient men ook die wenschen in aanmerking te nemen en in het oog te houden wat elders geschiedt.

§ 4. De bevreemding, waarmede men, naar luid van deze paragraaph, vrij algemeen, zou hebben gelezen hetgeen omtrent de koloniale geldmiddelen in de Memorie van Toelichting is gezegd, zou welligt minder groot zijn geweest, indien men die memorie met meer onbevangen oordeel had willen nagaan en aan de feiten toetsen.

Dat de koloniale bijdragen altijd eenigermate wisselvallig zijn, is door de voorstellers geenszins ontkend. Zij hebben alleen gemeend te mogen wijzen op de *overdrevene vrees*, die daarover dikwijls aan den dag wordt gelegd. Zij wenschten hunnerzijds der zaken vooral niet in een al te schoon daglicht te stellen. Daarom maakten zij gewag van het middelbaar cijfer van geldelijke opbrengst der kolonien over de laatste *twintig* jaren ad ƒ 11,486,959.34½. Met bevreemding zien zij, dat aan dat cijfer thans een argument wordt ontleend tegen hun beweren, dat er geene gegronde vrees voor eene afneming der koloniale opbrengsten kan bestaan.

Hadden zij een sterk gekleurd tafereel van voorspoed willen malen, zij zouden voorzeker niet op de opbrengst der koloniale geldmiddelen van de laatste *twintig* jaren, maar van de laatste *vijf*, hoogstens van de laatste *tien* jaren hebben gewezen: zij zouden in hunne opgaven de zoo uitstekend voordeelige jaren 1852 en 1853 niet geheel buiten de rekening hebben gelaten. Naar hunne *overdreven matige* berekeningswijze komen onder de twintig jaren ook voor de jaren 1832, waarin slechts ƒ 766,500; 1833, waarin slechts ƒ 1,200,000; 1834, waarin ƒ 2,000,000; en 1835, waarin slechts ƒ 2,500,000 uit de koloniale geldmiddelen werd bijgedragen.

Neemt men daarentegen de opbrengst der *tien* laatste jaren, van 1842—1853, in aanmerking, waaronder het ongunstige jaar 1848 alzoo is begrepen, dan verkrijgt men een gemiddeld bedrag van ƒ 14,357,735.39; *en daarenboven* eene reserve van ƒ 16,410,266,89, welke voor de kosten van het herstel van het Ned. Indische muntwezen *nu reeds aanwezig is.*

Neemt men de opbrengst van slechts de laatste *vijf* jaren van ƒ 16,250,273.86 's jaars *en daarenboven* [illegible] het Indische muntwezen zoo even genoemd.

Voorzeker, met deze cijfers voor oogen, zal men moeten erkennen, dat de vrees voor een tekort op de bijdragen der koloniale geldmiddelen zeer overdreven kan worden. Het jaar 1848 wordt nu weder als voorbeeld aangehaald ten bewijze van de wisselvalligheid dier bijdragen. Maar men verzuimt er bij te voegen, dat het jaar 1849 het tekort op die bijdragen van het jaar 1848 bijna geheel goedmaakte. En tevens vergeet men niet nalaat telkens terug te wijzen op meeningen en beschouwingen vroeger te dezer zake geopenbaard, draagt men angstvallig zorg geen gewag te maken van de omstandigheden, waarin men zich vroeger bevond. In 1852 was nog het grootste deel der middelen tot dekking der uitgaven, benoodigd voor het herstel van het Indische muntwezen, niet aanwezig. Bij het voorstel van wet in 1852 te dier zake ingediend, moest daarvoor op eene inkorting van het zoogenaamd administratief kapitaal in O. I., en op de opbrengst eener leening ad 4 pct. rente worden gerekend. Thans, ten gevolge van de gunstige uitkomsten van de dienstjaren 1852 en 1853, zijn de middelen tot dekking dier uitgaven, blijkens de opgaven van de Regering zelve, genoegzaam geheel, ja naar het oordeel van velen reeds werkelijk in hun geheel voorhanden. Op verdere bijdragen van de Oost-Indische geldmiddelen voor dit doel, behoeft derhalve bijna niet of in het geheel niet meer gerekend te worden.

Indien de meerderheid, wier gevoelen hier wordt uitgedrukt, meer onpartijdig had geoordeeld, de waarheid had gelieten te doen, dat [illegible] geheel niet stilzwijgen [illegible] tegenwoordige Regering heeft de handen ruim, wat het herstel van het Indisch muntwezen betreft: de handen waren vroeger daaromtrent gebonden. De voorstellers meenen te mogen vragen, of men dit zoo geheel over het hoofd *mag* zien, daar waar op vroegere meening wordt gewezen. De vraag, waar het hier bovenal op aankomt, is deze: Is het batig slot der koloniale middelen nog noodig tot dekking van de *gewone* Staats-uitgaven, of moet het enkel worden beschouwd als eene bron van inkomsten, die strekken kan tot amortisatie en tot dekking van geheel buitengewone uitgaven?

Dat dit het geval is, daarover kan geen redelijke twijfel bestaan.

Reeds in de jaren 1850—1852 is het batig slot der Oost-Indische geldmiddelen niet anders noodig geweest dan tot dekking van geheel buitengewone uitgaven, van het tekort van het tekort over 1848, alsmede tot aflossing van schuld.

Dit blijkt uit de officiële bescheiden door de Regering overgelegd: *vooreerst*, uit het algemeen overzigt van de ontvangsten en uitgaven, dat in 1852 bij het indienen der begrooting werd gevoegd; *ten tweede*, uit de stukken, thans door de Regering overgelegd. Zie hier de cijfers:

Vooreerst het dienstjaar 1850.

De som der uitgaven in dat jaar was. . .		*f* 70,012,105.06
Daaronder waren geheel buitengewoon de kosten van het herstel van het muntwezen hier te lande. . . . . *f*	533,017.08	
en voor amortisatie werd besteed.	1,299,923.84[5]	*f* 1,832,940.92[5]
Blijft voor gewone uitgaven. .		*f* 68,179,252.11[5]
De som der inkomsten was.	*f* 75,983,998.29[5]	
Daarvan af hetgeen uit de Oost-Indische geldmiddelen boven de 14½ millioen was bijgedragen	*f* 2,500,000.00	
Blijft gewone inkomsten, met 14½ mill. uit de kol. middel.		*f* 73,483,998.29[5]
Blijft. . .		*f* 5,304,746.18

Dus meer dan het gewone batig slot der Oost-Indische geldmiddelen.

Het jaar 1851.

De som der uitgaven was toen.		*f* 74,049,086.18[5]
Buitengewoon waren daaronder:		
a. de kosten voor de demonetisatie van het goud. . . *f*	933,357.48	
b. de betaling der achterstallige schuld aan Rusland. . *f*	1,318,750.00	
en voor amortisatie v. schuld. . *f*	3,260,475.92[5]	*f* 5,512,583,40[5]
Blijft gewone uitgaven . . .		*f* 68,536,502.78
De som der inkomsten was. .	*f* 76,473,297.54[5]	
Daaronder eene bijdrage uit het domeinfonds	*f* 2,960,500.00	
Blijft voor gewone inkomsten, met 14½ millioen uit de koloniale geldmiddelen		*f* 73,512,797.54[5]
Blijft. . .		*f* 4,976,294.81[5]

Dus meer dan het batig slot ad *f* 4,700,000

Het jaar 1852.

(Zie n°. 76 en 80 van de stukken bij de begrooting voor 1854 gevoegd.)

De som der uitgaven wordt in n°. 76 *voorloopig gesteld* op		*f* 68,934,091.73[5]
af: hetgeen voor amortisatie op deze dienst is besteed.		*f* 539,500.00
Blijft gewone uitgaven. . . .		*f* 68,394,591.73[5]
De som der inkomsten was. .	*f* 73,652,595.11	
Af: hetgeen uit het domeinfonds aan dit dienstjaar is toegevoegd (wet 4 Nov. 1852).	*f* 239,500.00	
Blijft gewone inkomsten, met 14½ millioen uit de Oost-Indische geldmiddelen.		*f* 73,413,095.11
Blijft . . .		*f* 5,018,503,37[5]

Derhalve ook al meer dan het batig slot der Oost-Indische geldmiddelen. Ook over 1853 zal de uitkomst buiten
van dit jaar bragten de belastingen *f* 950,000 *meer* op dan in de eerste tien maanden van 1852 Waar de ondervinding van vier jaren zoo luide spreekt; nu de zorg voor de eenige groote buitengewone uitgaven die men voorzien kan (voor het herstel van het muntwezen in Oost-Indie), opgeheven is, daar kan men inderdaad geene redelijke vrees koesteren of de toekomst zoo veel minder goeds zal opleveren.

Maar zegt men; de inkomsten der kolonien zullen verminderen, de uitgaven vermeerderen. De voorstellers zullen hetgeen dienaangaande in het verslag voorkomt, op den voet volgen.

a. Er zijn, zegt men, meer uitgaven in de kolonien te doen; men noemt daarvan eenige voorbeelden op. Men neme dit voor een oogenblik als juist aan. Maar zoo men dat stelt, vordert dan de onpartijdigheid niet, dat men, tegenover die vermoedelijk meerdere uitgaven ook de reeds bekende en nog te verwachten meerdere inkomsten en baten der kolonie in rekening brenge? De voorstellers wijzen:

1°. op de geheele delging van de koloniale schuld, bekend onder den naam van Nederlandsch-Indischen achterstand. Daardoor vervalt eene jaarlijksche uitgave van *f* 400,000 op het Indische budget;

2°. op de hoogst aanzienlijke besparingen, die in de laatste zes of zeven jaren zijn bewerkstelligd op den vervoer en de verzilvering van de Indische producten. De Minister van Koloniën toonde aan in de zitting van den 8sten December 1851 (Bijblad blz. 471), dat de besparingen destijds reeds eene som van *f* 5,015,227 's jaars bedroegen. Sedert dat tijdstip zijn die besparingen nog vermeerderd, eerst door eene nieuwe vrachtsvermindering, laatstelijk door het contract met de Nederlandsche Handel-maatschappij, zoodat men die althans nu wel op 5½ à 6 millioen 's jaars kan begrooten.

In die besparing vooral moet men den waarborg zoeken voor eene grootere zekerheid van het regelmatig inkomen der koloniale bijdragen. Sedert dat die besparingen aan 's Rijks middelen zijn verzekerd, is de opbrengst van de koloniale bijdragen immer zoo aanzienlijk gestegen;

3°. op de vermeerdering van productie, die uit de verhooging van dagloonen voor de inlandsche bevolking te gemoet gezien moet worden. Onder het bestuur van den vorigen Gouverneur-Generaal, in den jare 1849, vond eene verhooging van dagloonen plaats. Die verhooging, gepaard met vrijwilligen arbeid, leverde eene besparing op van niet minder dan 65 per cent op de uitgaven voor publieke werken. Men zie het verslag van den Minister van Kolonien wegens *het beheer en den staat der Kolonien in* 1849, aan de Tweede Kamer ingediend, bladz. 150. Geene *vermeerdering*, maar *vermindering* van uitgaven was het gevolg dier verhooging van loon aan de inlandsche bevolking.

Eene verhooging van loon zal gewis opgewogen worden door eene vermeerdering van arbeid, dus van productie. Daarenboven, de toegestane verhooging van loon, waarop het verslag doelt, geldt alleen de koeli's in dienst van de suikerfabrikanten, aan wie desniettemin geene verhooging van prijs voor de te leveren suiker is toegestaan. Op de uitgaven der koloniale kas kan die verhooging dus geen invloed hebben;

4°. op den vooruitgang van productie op Sumatra en Celebes. Die vooruitgang is zoo groot, dat zij den Minister van Kolonien bewogen heeft, om het bedrag der hoeveelheden inlandsche producten, waarover het Gouvernement zich de vrije beschikking in Oost-Indie voorbehield, sedert Februarij tot Oct. 1853, te verhoogen met 50.000 pikols. Die toenemende opbrengst moet noodwendig meer inkomsten in de koloniale kassen doen vloeijen;

5°. op den vooruitgang der productie, die eene vermeerdering van het getal ambtenaren, indien daartoe wordt overgegaan, ook noodwendig hebben moet. Een en ander toont volledig aan dat, indien de kolonien meer uitgaven mogten eischen, het haar ook geenszins aan vooruitgang in middelen ontbreekt noch ontbreken zal.

b. In de tweede plaats beweert het verslag, dat er achteruitgang der cultures, vooral der koffijteelt, plaats heeft. Is die achteruitgang eene waarheid? Welk bewijs bestaat daarvoor, behalve de onbewezen klagten, op grond van particuliere correspondentien aangevoerd? De opgaven en ramingen der Regering toonen veeleer het tegendeel aan. Voor het jaar 1853 werd slechts op eenen verkoop van 925,000 pikols koffij gerekend. De gezamenlijke veilingen hebben een bedrag van 944,114 balen, of een gelijk getal pikols nagenoeg opgeleverd. De hoeveelheden van andere producten, die in dit jaar werden geveild, zijn niet beneden de raming gebleven. De Regering zelve raamt de hoeveelheden der hoofdproducten, die vermoedelijk in 1854 verkocht zullen kunnen worden, niet minder dan voor 1853. Men mag dus vragen: waaruit de bezorgdheid voortvloeit, te dezer plaatse aan den dag gelegd? Het verslag zegt, dat de herhaalde aanvallen op het cultuurstelsel groote slapheid en inschikkelijkheid bij de ambtenaren in Oost-Indie ten gevolge zouden hebben gehad. Men meent dat reeds in een der districten op Java de koffijpluk achterwege gebleven zou zijn. Behalve deze onbewezen daadzaak, zijn geene feiten aangevoerd. Is deze daadzaak waar, de betrokken ambtenaar zou zijn eigen belang slecht verstaan hebben, maar zou ook, wegens zijn pligtverzuim, strafwaardig zijn.

De pacht op de bazars is, zegt men, reeds uit de rij der Indische belastingen verdwenen. Het feit is waar. Maar waarom verzwijgt het verslag het daartegenoverstaande feit dat, in plaats van de bazarpachten, eene verhooging van landrenten, verhooging van de belasting op het bedrijf, en eene verhooging van de belasting op rijtuigen en paarden zijn ingevoerd, en dat de prijs van het zout door het Gouvernement is verhoogd: een en ander bij publicatie van 16 December 1852?

c. De meerdere kosten voor de dekking van het Indisch tekort zouden ook strekken tot vermindering van de zekerheid der koloniale bijdragen. Het verslag berekent de kosten daarvan op *f* 1,020,000 's jaars. Die berekening, gesteld dat alleen door uitzending van specie in de behoefte van Indie kan worden voorzien, is, het blijkt al dadelijk, fautief. Vooreerst, men berekent onder de mindere winsten en meerdere uitgaven de *renten* van de over te zenden specie. Dat een handelshuis daarop rekent bij het ontwerpen van zijne ondernemingen, is geheel in de orde. Maar de Regering, die de specie welke zij uitzendt, in hare kas heeft, en bij niet-uitzending in kas zou behouden, kan geen renteverlies berekenen. Zij zet het geld, dat zij in kas heeft, niet op renten uit; zendt zij het naar de koloniën, dan heeft zij geen verlies. De assurantie wordt berekend op 3 per cent. De premie voor specie, per zeilschip of per landmail, bedraagt slechts 1½, hoogstens 2 per cent. En wanneer de specie met 's Lands schepen van oorlog verzonden wordt, vervallen de kosten van vracht en van afscheep bijna geheel; die van assurantie zeker geheel; met die verzendingswijze bespaart men de premie. Men brengt in rekening, ten *eerste*, de renten die men onderstelt dat de Gouverneur-Generaal nu voor op te nemen gelden zal moeten betalen ('t geen bij eene goede administratie toch niet ligt, en althans niet regelmatig zal geschieden); en ten *tweede*, de renten die het Departement van Kolonien van de uit te zenden fondsen zal missen. In de onderstelling van eene rente-rekening, waarvan men uitgaat, zou het verlies niet volgens den Indischen, maar volgens den Europeschen standaard moeten worden berekend. Niet de Indische kas, maar de koloniale kas hier te lande zou thans de voordeelen, zoo zij er waren, genieten van de tien maanden, gedurende welke de wissels loopen; en de Gouverneur-Generaal, die in vier maanden specie uit Nederland zou ontvangen, zoo hij geldgebrek had, zou niet voor een tijdperk van tien maanden geld behoeven op te nemen.

Het bezwaar uit den verhoogden wisselkoers ontstaande, zal dus lang zoo groot niet zijn als in het verslag wordt voorgesteld en kan de helft van de berekende som niet bedragen. Maar ook dit bezwaar is ligt te vermijden. De Regering zal de bevoegdheid bekomen, indien het contract met de Nederlandsche Handelmaatschappij ook door de Eerste Kamer der Staten-Generaal wordt bekrachtigd, en indien de wet, daartoe strekkende, door den Koning wordt gesanctioneerd, om over eene hoeveelheid van 200,000 pikols koffij en 150,000 pikols suiker op Java te beschikken. Evenzeer behoudt zij, krachtens dat contract, de bevoegdheid om, des verkiezende, de andere in art. 1 van het contract niet genoemde producten en daaronder vooral het *tin*, op Java te verkoopen. Het verlies op de uitzending van specie kan dus vermeden worden, of, zoo de verkoop der produ[cten] hier te lande voordeeliger voor de schatkist blijke[n te] zijn, wordt het verlies door dat grootere voordeel op[ge]wogen.

d. De mogelijkheid eener prijsvermindering van de [ko]loniale producten, wordt in het verslag in de vierde pl[aats] vermeld als eene reden van vrees voor vermindering [der] koloniale baten. De *mogelijkheid* bestaat, maar ook [de] *waarschijnlijkheid?* Wat de voorstellers in hunne Memo[rie] van Toelichting dienaangaande zeiden, wordt in het v[er]slag niet in het minst wederlegd. Duurte van levens[be]hoeften *kan* op den prijs der koloniale producten van invl[oed] zijn. Maar op dit oogenblik is er groote duurte van leve[ns]behoeften, en de prijs der koloniale producten blijft staan[de] zelfs stijgende. En indien daling van prijzen dezer laat[ste] het gevolg ware van de duurte der levensmiddelen, is d[an] dit niet juist eene beweegreden, om alles te doen w[at] strekken kan, om hierin te voorzien? Elders in het versl[ag] wordt gewezen op de afnemende waarde van de edele m[e]talen. Gesteld dat dit onder de oorzaken der tegenwoordi[ge] duurte moet geteld worden, zal dit dan *wel* op den p[rijs] der levensmiddelen, maar *niet* op dien van de koloni[ale] producten van invloed zijn? En zoo die waarde niet reeds gedaald of dalende is aan te merken, strekt het verschijnsel, dat de koloniale producten rijzenden prijs juist in den tegenwoordigen tijd niet ten onwederlegbaren wijze, dat de sterk toenemende consumtie ook in N.-Ameri[ka] en Australie de krachten der productie overtreft? Zal [de] productie in Brazilie sterk blijven toenemen, nu de inv[oer] van slaven aldaar is verboden? Waarschijnlijk van gro[ote] daling der prijzen van koloniale producten is vooreerst n[iet] te vreezen. — Het verslag wijst ook hier op het jaar 18[48] maar voegt er het jaar 1849 niet bij.

e. Het verslag maakt melding van de mogelijkheid een[er] uitgave van 22 millioen voor de afschaffing der slaver[nij] in West-Indie.

Zeker, wanneer men zich zoo ver op het veld der h[y]pothesen waagt, zal men wel tot het besluit moeten kom[en] dat aan eene vermindering van belastingen nooit en [in] geen geval te denken is. Eindelijk beweert het versla[g] dat reeds in 1854 de begrooting van de opbrengst der ko[lo]nie kan falen, en dat daaruit dan een tekort voor h[et] herstel van het Indisch muntwezen kan ontstaan. Over [de] *mogelijkheid* van eene misrekening over de koloniale [op]brengst voor 1854 zullen de ondergeteekenden niet ver[der] uitweiden. Maar zij gelooven te moeten ontkennen, [dat] daardoor een tekort op de uitgaven voor het Indisch mu[nt]wezen zou ontstaan.

Daar latende de vraag, of het herstel van het Indi[sch] muntwezen in één jaar kan plaats vinden, wijzen zij o[p de] omstandigheid, dat de zilveren pasmunt, die voor het nie[uwe] muntwezen noodig zal zijn, in geen minderen tijd [dan] twee, welligt drie jaren kan worden vervaardigd. En w[at]
het eerste betreft, de onderstelling door de voorstellers [in]
hunne Memorie van Toelichting gemaakt, dat er nog wein[ig] ontbrak aan de middelen bestemd tot dekking van de ui[t]gaven voor het muntwezen in Oost-Indie, is door de la[atst] ingekomene mededeelingen van de Regering ten volle *beve[s]tigd* niet alleen, maar het is ook daardoor gebleken, d[at] hunne berekeningen uiterst matig waren. Op bladz. 4 v[an] hunne Memorie van Toelichting wezen zij op de som v[an] *f* 9,179,447.48, die reeds dadelijk voor dat doel beschi[k]baar en in kas was. Zij stelden de geheele uitgave, waar[in] nog voorzien moest worden, op *f* 22,000,000. Zij meend[en] dat een zeer groot deel van de dus nog ontbrekende 1[3] millioen uit de koloniale inkomsten van dit jaar gevond[en] zou kunnen worden.

En wat blijkt nu uit de opgaven, door de Regering zel[ve] gedaan? Ten eerste, dat de, door metaal op Java reed[s] aanwezig nog niet gedekte uitgaaf, in plaats van *f* 22,000,00[0] slechts *f* 16,500,000 in ronde som zal bedragen. Ten tweed[e] dat het dienstjaar 1852 nog *f* 2,230,319.44 meer heeft opg[e]leverd dan de voorstellers berekenen. Ten derde, dat *bove[n]* de 3 millioen, die de Minister van Kolonien op de dienst v[an] 1853 voor dit onderwerp had gereserveerd, *reeds nu vij[f]* millioen uit die dienst daarvoor beschikbaar zijn. Hunn[e] berekeningen waren dus, ook wat dit punt betreft, [in] geenen deele overdreven of op losse gronden steunend[e]. Maar, zal men zeggen, de gunstiger voorstelling van de[ze] zaak, die uit de opgaven der Regering voortvloeit, breng[t] toch mede, dat voor dit onderwerp nog op eene bijdrag[e] uit de koloniale geldmiddelen van het jaar 1854, v[an] *f* 3,000,000 wordt gerekend.

Op die tegenwerping antwoorde de voorstellers, *eensdeel[s]* dat de Minister van Kolonien blijkbaar, nu het kolonia[le] dienstjaar 1853 nog loopt, bij zijne raming van eene *mee[r]dere* opbrengst van *vijf* millioen, nog eene aanmerkelijk[e] reserve heeft gemaakt. De veilingen van *koffij* waren g[e]raamd op 925,000 pikols. Er zijn verkocht 944,114 bale[n] of pikols. De prijs was geraamd op 24 cents, de opbreng[st] was *ten minste* 30 cents. De veilingen van *tin* waren g[e]raamd op 60.000 pikols, ad *f* 47 per 50 Ne[d.] ponden. Er is meer geveild, en tot eenen prijs v[an] *f* 72 per 50 Ned. ponden. Deze twee voorwerpen d[e]geven reeds eene opbrengst van ongeveer *f* 8,000,0[00] boven de raming; terwijl de Minister van Ko[lo]nien vooreerst slechts de beschikking vraagt over *f* 5,000.0[00] boven de raming. De voorstellers zullen voorzeker die voo[r]zigtigheid in den Minister niet laken, maar de cijfers too[nen] den aan, dat hunne onderstellingen geenszins op ijdele grond[en] steunden. *Anderdeels* merken zij aan, dat het nog als tw[ij]felachtig mag worden beschouwd, of de kosten, waarv[an] hier sprake is, zoo hoog zullen moeten zijn, als wa[ar]op zij door de Regering zijn geraamd: althans wanneer ge[]volg mogt gegeven worden aan het denkbeeld, om een

trekkelijk klein deel der thans in Java circulerende recepissen als muntbiljetten in de wandeling te laten.

Dit alles toont, naar de meening der voorstellers, voldingend aan, dat er geen redelijke grond van twijfel bestaan, of de koloniale geldmiddelen zullen in staat blijven, om op te leveren wat men daarvan verwacht. Het batig slot dier middelen zal over 1854, even als in de jaren 1850—1853, eene bate zijn die men tot amortisatie kan aanwenden, of tot bestrijding van geheel eventuele buitengewone uitgaven. De voorstellers toonden aan, dat aan meerdere inkomsten dan geraamd, en mindere uitgaven dan begroot zijn, op de begrooting van dat jaar eene som zal overschieten van vier millioen; dat er geene reden is, om te onderstellen dat dit na minder het geval zal zijn dan in de vier voorafgaande jaren. En er is reeds op die begrooting eene som van *f* 1,086,362.50 voor amortisatie uitgetrokken. Men heeft dus ook in 1854 het batig slot niet tot dekking van de gewone uitgaven noodig. Hieromtrent nu zijn twee tegenwerpingen in het begin dezer paragraaph gemaakt. De eerste, uit de *inrigting der begrooting* blijkt niet, dat er vier millioen zal overblijven. Schaft men dus *f* 1,600,000 aan middelen af, dan rekent men blijkbaar op een nog hooger rendement van het batig slot dan nu het geval is, of wel men maakt een tekort. Maar wie ziet niet in, dat het bij de beoordeeling van het vraagstuk, niet op de *inrigting der begrooting*, maar op de *werkelijke inkomsten en uitgaven*, op de realiteit, en niet op eene raming aankomt?

De tweede tegenwerping is deze: Er zijn er die beweren, dat men eerst dan tot vermindering van lasten kan overgaan, wanneer het blijkt, dat het batig slot der koloniale geldmiddelen niet meer noodig is tot dekking der gewone uitgaven. Met dit stelsel nu is het voorstel in strijd. Want uit het voorstel volgt, dat men tot dekking der *gewone* uitgaven, *wel* op het batig slot zou moeten rekenen. Dit zullen de voorstellers niet tegenspreken. Volgens de berekeningen, die zij maakten, zou men over 1854 ½ ongeveer van batig slot, begroot op *f* 4,700,000 tot dekking van *gewone* uitgaven moeten aanwenden en slechts over ½ tot amortisatie kunnen beschikken. Het is de vraag, of zelfs zij, die het zoo even genoemd stelsel zijn toegedaan, *met de* voorstellers niet ten minste van gevoelen zijn, dat de omstandigheden, waarin wij ons bevinden, dringend genoeg zijn, om te vorderen, dat men van de strikte toepassing van hunnen regel afwijke, en dat men met het oog op die omstandigheden, niet den uitersten termijn afwachte, waarop het met wiskunstige zekerheid, te berekenen is, dat het batig slot, tot den laatsten penning toe, tot schulddelging kan worden besteed.

Maar het stelsel zelf komt velen betwistbaar voor. Waar is de volstrekte zekerheid, dat wel de som van *f* 9,800,000 voor de rentebetaling altijd zal kunnen gevonden worden? Neemt men het stelsel aan, dat het batig slot der koloniën eene volstrekt onzekere bate is, dan heeft men geen antwoord voor hen, die geene vermindering van belasting willen, voor dat ook die som van *f* 9,800,000 gemist kan worden, en dus elke verbetering van het belastingstelsel tot in het oneindige willen uitstellen.

§ 5. In deze paragraaph is het verslag getreden in eenige becijferingen, die strekken moeten, om aan te toonen, dat de opbrengst der middelen in het tijdperk van 1849—1852, gemiddeld slechts *f* 320,000 's jaars is vooruitgegaan bij het vorig vierjarig tijdperk van 1845—1848. Het is aan de aandacht van de Commissie van Rapporteurs ontgaan, dat deze conclusie op eene aanmerkelijke dwaling berust. Men vergelijkt de *gemiddelde* uitkomst van vier jaren met de *gemiddelde* uitkomst van vier andere jaren. Het verschil van die twee gemiddelden is *f* 1,307,000. Dat getal nu deelt men door vier, om te komen tot het besluit, dat elk der vier jaren van de laatste periode slechts gemiddeld eene meerdere opbrengst van *f* 320,000 had opgeleverd.

Dit is eene blijkbare dwaling. De Commissie vergat hier dat het cijfer van *f* 1,307,000 ook een gemiddeld cijfer van vier jaren was. De getallen, door haar vergeleken, zijn niet de som der opbrengsten van de viertallen jaren, waarvan zij de uitkomst vergelijkt; zij zijn de gemiddelden. Het verschil is derhalve, niet het verschil tusschen de sommen der opbrengsten van die viertallen, maar het verschil tusschen de gemiddelden; dat verschil komt dus in zijn geheel en niet voor een vierde slechts, voor de vergelijking van ieder afzonderlijk jaar met ieder ander afzonderlijk jaar in elk der perioden ... het wel degelijk eene toeneming van *f* 1,307,000 over elk jaar, die men in de laatste vierjarige periode boven de vorige vierjarige waarneemt; en even zoo eene vermeerdering van *f* 244,000 over elk jaar der periode 1845—1848, boven de periode 1842—1845. Gemiddeld, alzoo is de vooruitgang van de opbrengst der gewone middelen niet ½ pct., zoo als in het verslag wordt beweerd, maar 2½ pct. voor elk jaar.

Het is genoeg op dit cijfer te wijzen, om te doen zien, dat onze berekening juist was. En als al de becijferingen van het verslag is over het hoofd gezien, dat ook ten onzent vermindering van lasten gecompenseerd werd door meerdere opbrengst.

Voorts beweert het verslag:

a. dat de tegenwoordige duurte der levensmiddelen eenen nadeeligen invloed zou hebben op de accijnsen. Men wijst daarbij op de uitkomsten van de jaren 1846 en 1847; men meent dat ten onregte de raming der middelen voor 1854 is afgesloten als te laag zijnde.

De voorstellers merken daartegen het volgende op: 1°. zij ontkennen niet, dat verhooging van prijzen vermindering van consumtie ten gevolge kan hebben. Ligt intusschen daarin niet juist het bewijs opgesloten, dat de Staat, in tijden van duurte, eenig offer behoort te brengen, en juist daar te gemoet komen, waar de duurte van levensmiddelen het meest drukt? Gesteld, dat dit tijdelijk eenig bezwaar voor de geldmiddelen oplevere, zou dan nog de Staat niet verpligt zijn het zijne te doen, om de algemeene behoefte te helpen lenigen? Maar hoeveel te meer dan, wanneer dit zonder wezenlijk bezwaar voor de finantien geschieden kan, gelijk in onzen toestand blijkbaar het geval is? 2°. dat de raming der middelen te laag is, blijkt, naar de meening der voorstellers, onwederlegbaar uit de cijfers. Zij toonden in hunne Memorie van Toelichting aan, dat de middelen in de laatste jaren geraamd waren: voor 1850 op *f* 53,336,972.68, voor 1851 op 53,494,187.68, voor 1852 op 54,186,630.45, voor 1853 was die 54,501,397.42½, voor 1854 slechts 54,594,833.99½.

Een *verwijt* aan den Minister van Finantien, dat hij *niet groote* behoedzaamheid te werk gaat, hebben de voorstellers niet gemaakt. Zij vroegen alleen, waarom, nu eene vierjarige ondervinding leerde, dat de ramingen telkens door de opbrengsten met twee millioen meer of min werden overtroffen, of er genoegzame redenen waren om aan te nemen dat de middelen in 1854 *zooveel minder* dan in de vorige vijf jaren zouden opbrengen?

b. Het Verslag wijst op de vermindering van inkomsten, die uit de tijdelijke schorsing van de regten op granen en andere levensmiddelen te wachten is. De groote meerderheid, zegt men, verwonderde zich, dat dit door de voorstellers over het hoofd was gezien. De voorstellers meenen, dat er geene reden tot verwondering aanwezig is, wanneer men zich voor den geest gelieft te stellen, dat eerst zeer onlangs, en dus lang nadat zij hun voorstel deden, aan de voordragt der Regering eene wending gegeven is, die het geheele bedoelde verlies van inkomsten voor de schatkist ten gevolge kan hebben. Zij konden althans niet weten, dat men nu zou besluiten om ook de hoogst onbeduidende regten op *rijst* tijdelijk te doen vervallen.

En wat de granen betreft, het voorstel der Regering dienaangaande bragt mede, dat de heffing der regten daarop slechts tot 1 Julij zoude geschorst worden. Nu behoeft het geen betoog voor hen, die met den loop des handels bekend zijn, dat de invoer van granen uit de Oostzee, van waar de meeste moeten gewacht worden, in de eerste zes maanden des jaars uit den aard der zaak hoogst onbeduidend moet zijn. Het verlies voor de schatkist was dus reeds grootendeels geleden; men heeft de granen, die op 17 Sept. in entrepôt lagen, in consumtie gebragt; vooreerst, midden in den winter en in het voorjaar was er geene groote aanvoer en dus ook geene groote winstderving voor de schatkist te wachten. Welligt intusschen is er eenige aanvoer uit de Zwarte zee te voorzien. Daaruit, en vermits de Regering nu heeft voorgesteld de schorsing der regten op granen tot 1 Oct. te verlengen, zal dan ook het gemis van inkomsten ontstaan, hetwelk de voorstellers, bij het indienen van hun voorstel, niet of althans niet in die mate konden berekenen.

Tegenover dit geheel tijdelijk verlies van inkomsten staat echter de besparing over, die reeds voor het volgend jaar uit het nieuwe contract met de Ned. H. M. zal voortvloeijen, en die tegen het tijdelijk verlies der graanregten ruim opweegt. Daarvan wat door de voorstellers ook geene melding gemaakt.

c. Het Verslag spreekt van den invloed, dien eene mogelijke daling van den prijs der effecten, ten gevolge van mogelijke staatkundige gebeurtenissen in 1854, op de opbrengst van het successieregt zou kunnen hebben, en wijst tevens op het wisselvallige van de opbrengst van dit middel. Wat dit laatste betreft, het aleatoire van de opbrengst van het successieregt wordt geenszins door de voorstellers ontkend. Daarom is het goed, dat men, voor de raming der opbrengst van zoodanig middel, de opbrengst over een eenigzins langer tijdperk naga, om tot de vermoedelijke opbrengst in de toekomst te besluiten. Wanneer men nu de opbrengst van het successieregt over de tien jaren 1843—1852 nagaat, dan vindt men eene gemiddelde jaarlijksche opbrengst van *f* 2,422,567.49; derhalve nog ruim tien tonnen gouds meer dan de som, waarop de opbrengst voor 1854 is geraamd. Ook bij die raming is derhalve de voorzigtigheid zeer verre gedreven, bij eene in de laatste jaren zeer natuurlijke stijging van de opbrengst van dit middel. Eene daling van den beursprijs der effecten kan invloed hebben op deze opbrengst; dit is onwederlegbaar. Maar men ... Van het totaal van het getal der boedels, die aan successieregt onderworpen zijn, maken de effecten iets meer dan ⅓ uit: zoolang de goederen, die de overige ⅔ uitmaken, niet ook belangrijk in waarde teruggaan, zal eene daling van den prijs der effecten geenen alles overwegenden invloed uitoefenen.

(*Vervolg en slot in ons Bijvoegsel.*)

Buitenland.

Er zijn heden geene nadere berigten wegens de Oostersche zaken. Men verneemt alleen, dat de Britsche vloot in den Bosporus weder met verscheiden zware schepen versterkt is. Men wachtte ook een Spaansch eskader, van een zestal schepen, dit had nog al indruk te Konstantinopel gemaakt, omdat men het doel van die komst niet juist begreep.

Het Engelsch ministerieel Avondblad, van de jongste besluiten der verbonden mogendheden gewagende, verwacht zelf weinig of geen vrucht van de onderhandeling. „Turkije, zegt het, is nog te onbekend, en Rusland al te bekend met het spel der diplomatie, dan dat de beste bemiddelaars hier op geenerlei misverstand zouden afstuiten.” Het blad zegt, dat Rusland waarschijnlijk op nieuwe verdeeldheid tusschen de verbonden mogendheden rekent, doch dat dit spel niet kan gespeeld worden, zonder de werkelijke of lijdelijke toestemming der andere spelers.

Uit Spanje heeft men berigt van 7 Dec., volgens hetwelk de Senaat de conclusie van de meerderheid der commissie betrekkelijk de zaak van de spoorwegen heeft aangenomen, en de sluiting der zitting van de Cortes spoedig verwacht werd.

Uit Parijs wordt gemeld, dat de Russische gezant bij den Keizer ten gehoore was toegelaten, ten einde eenen brief van den Keizer van Rusland te overhandigen, tot kennisgeving der bevalling van de Grootvorstin, gemalin des troonopvolgers. Deze vriendschappelijke mededeeling, in deze oogenblikken, had nog al indruk te Parijs gemaakt.

De Turksche leening zou waarschijnlijk in laatstgemelde hoofdstad gesloten worden.

Er zijn berigten ontvangen van Bombay 11 dezer. De generaal Godwin is overleden. In het land der Birmans hadden voortdurend plunderingen plaats. Te Rangoon had eene opschudding plaats gehad, 100 galeiboeven waren door de Engelschen omgebragt. Te Whampoa hebben mede onlusten plaats gevonden, ten gevolge van den zelfmoord van een Chinees, die gevangen was gezet door den Britschen Consul en die door de Amerikaansche zeelieden moest worden beschermd.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Zitting van Dingsdag, 13 December.

In deze zitting zijn ingekomen adressen van adhaesie aan het voorstel der negen leden.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslaging over het wetsontwerp op de *Middelen*.

De heer Van Rappard releveert zeer uitvoerig, hetgeen door de Min. van Binn. Zaken en Fin. gister was in het midden gebragt tegen zijn aandrang, om reeds nu over te gaan ... voor zooveel de rogge betreft. Vooral wijst Spr. nog uit de Mem. van Toel. die het wetsontwerp van 1847 begeleidde, dat de heer van Hall destijds den druk dier belasting zeer zwaar tilde, hetgeen met de verklaring van den Min. van Fin., gister, dat de accijns afschaffing den verbruiker niet baten zou, weinig strookte.

Op nieuw betoogt de Spr., dat de grondslag onzer belastingen verkeerd is, want daardoor wordt de minvermogende naarmate hij meer door een talrijk huisgezin bezwaard is, meer dan den meergegoede getroffen. Eindelijk verzocht de Spr. eene meer stellige belofte van de Regering, omtrent het tijdstip, waarop zij tot de verligting van den minderen stand zal overgaan.

De heer de Poorter erkent met de vroegere sprekers de wenschelijkheid, om tot eene afschaffing van belastingen te geraken; maar dringt er ten sterkste op aan, dat — bijaldien tot die afschaffing nu niet *kon* worden overgegaan — althans ten spoedigste de belemmerende bepalingen worden opgeheven, die in onze wetten op het gemaal en de brandstoffen vooral voorkomen. Spr. komt op de gister bijgebragte bezwaren tegen de loterij terug.

De Heer Minister van Finantien beantwoordt den vorigen spreker met opzigt tot zijne aanmerkingen op de loterij. De Minister herhaalt, dat hij een onderzoek dienaangaande zou instellen. Voor zoo veel mogelijk zou de Minister tevens de belemmeringen, trachten te verminderen, die in de accijnswetten zouden kunnen bestaan. Wat de opmerkingen van den Hr. van Nispen betreft, de Min. refereert zich aan zijne redevoering van gisteren, waarin betoogd werd, dat de belastingen niet ongelijk drukken; want die de meeste inkomsten geniet, maakt de meeste verteringen en draagt dus het meest in de belastingen bij. Wegens de politieke omstandigheden was het overigens onmogelijk, om nu *iets* van den druk der belastingen te verminderen. De Regering gevoelt er leedwezen van; maar tot het onmogelijke kon zij niet gehouden zijn.

De Heer van Hall (Min. van Buitenl. Zaken) vraagt het woord, om tegen te gaan het denkbeeld, alsof o. a. 15 ton gouds uit de beurzen der minvermogenden zouden worden betaald. Dat acht de Min. eene overdrijving, en dit te meer, daar die minvermogenden geene andere belastingen betalen. Bovendien meent de Min. dat die belastingen eigenlijk betaald worden in de werkhoonen ..... zoodat zij eigenlijk door anderen betalen (!) De Min. wijst ten slotte op de algemeene *liefdadigheid*, als het beste middel, om in den nood der minvermogenden te voorzien. [De Min. van Hall schijnt alzoo de taak der *Regering* over te dragen aan de *particuliere liefdadigheid*; en het getal onzer armen nog niet groot genoeg te beschouwen?]

De heer Slicher van Domburg wederlegt met cijfers de bewering des Ministers van finantien; dat de accijnsen

niet drukken op de verbruikers. Ook hij had zich gevleid, dat de Regering alsnog een voorstel zou hebben gedaan tot verligting van belasting; en het spijt hem, dat men thans tot zoo iets zou moeten geraken buiten de Regering.

De *Minister van financien* refereert zich weder aan hetgeen hij straks heeft gezegd. De heer VAN GOLSTEIN komt op nieuw terug op al zijne beschouwingen, die hij gister had voorgedragen, en die hij in geenen deele wederlegd beschouwt.

De heer LUYBEN was aanvankelijk voornemens, om vóór de wet te stemmen; maar bij nadere overweging komt het hem voor, dat hij er tegen moest stemmen, om zich geheel vrij te houden bij het onderzoek van het voorstel der negen leden. Nog meer was hij daartoe genoopt, omdat de Regering verklaard heeft niets te willen doen; en hij kan niet begrijpen, hoe het mogelijk is, dat eene Regering, bij den tegenwoordigen toestand der geldmiddelen, op die wijze in haren pligt te kort kon schieten.

De heer SLICHER komt op zijne bezwaren terug, die door den MINISTER VAN FINANTIEN op nieuw worden beantwoord. de Min. gelooft overigens niet, gelijk de heer LUYBEN, dat de leden die vóór de wet stemden zouden gebonden zijn, om te stemmen *tegen* het voorstel der negen leden. De Min. ziet dat volstrekt niet; ook bij aanneming van *deze* wet zou men het voorstel kunnen aannemen; want deze wet wijst slechts de middelen aan, die ter beschikking staan; maar beslist over de middelen zelven niet.

De Heer STORM VAN 'S GRAVESANDE verklaart, dat de rede van den Minister van Finantien, van gister en heden, een ongunstigen indruk op hem heeft gemaakt; want het scheen hem toe, dat de Min. niet genoeg doordrongen was van de noodzakelijkheid, om belastingen af te schaffen; in één woord, dat de Min. niet scheen te zijn op de hoogte van de zaken. Spr. acht de afschaffing van de belasting op de rogge overigens het meest noodzakelijk; en hij deelt het gevoelen van hen, die meenen, dat zeer vele gegoeden minder belasting betalen dan de mingegoeden.

De *Min. van Finantien* refereert zich op nieuw aan het vroeger door hem gezegde; waarna ook de heer VAN NISPEN, ten derden male het woord erlangende, zijne stellingen volhoudt.

De heer SCHUURBECKE BOEIJE meent, dat alléén de afschaffing van de belasting op de rogge eene onbillijkheid zou zijn ten aanzien van sommige provincien, vooral voor Zeeland, waar veel meer tarwe dan rogge gebruikt wordt.

De heer SLEESWIJK VEENING beschouwt den accijns op de rogge niet als drukkend, evenmin als hij meent, dat de belastingen ongelijk zouden betaald worden. Overigens kan Spr. niet begrijpen, hoe men er aan denken kan, eenige belasting af te schaffen, daar de schatkist geen penning kan missen. [Wij gelooven, dat het niet noodig zal zijn, de cijfers op te geven, waarmede Spr. zoo iets tracht te staven.] Juist *omdat* de tijd zoo duur is, juist *omdat* de Spr. gelooft dat de tijd nog duurder zal worden ... juist *daarom* mag aan verligting van belasting niet gedacht worden. [Welk eene verpletterende logica!] De slotsom van Spr. redenering is, dat ons land gedrukt *is* door zware lasten, ***maar ook altijd door zware lasten moet gedrukt blijven.*** [De heer VEENING blijft steeds, in alle quaestien, naar ons voorkomt eene scheeve positie behouden.]

De heer BOTS zal zijne stem weigeren aan de wet op de *Middelen*, na de verklaring der Regering, dat zij voor de mindere standen, in deze drukkende tijden, ***niets*** doen wil. De middelen, om iets te doen, zijn voorhanden, en daarom kan Spr. zoodanig besluit der Regering in geenerlei opzigt regtvaardigen, en gelooft ook, dat dit gedrag geene verschooning bij de Natie zal vinden.

De heer GEVERS VAN ENDEGEEST tracht de Regering te verdedigen en te betoogen, dat deze wel wil afschaffen belastingen. Daarbij dringt hij bij haar aan, om alsnog pertinent te verklaren, dat zij daartoe bereid is; dit acht hij ook *raadzaam*. Overigens hecht *hij* niet zwaar aan de belastingen; want in andere landen zijn ze soms nog veel *zwaarder* Spr. ziet dus in afschaffing niet zoo groote verligting.

De MINISTER VAN FINANTIEN antwoordt daarop dat de Regering bereid is om met beide handen *de eerste gelegenheid*, die daartoe zich mogt aanbieden, aan te grijpen, om tot vermindering van belastingen over te gaan.

De heer LUIJBEN toont aan, dat deze verklaring is eene ***protestatio actui contraria***; want de nood is aan den man, de schatkist vloeit over en de Regering doet ***niets***. Wanneer zou dan die »eerste gelegenheid» dáár zijn?

De heer ROCHUSSEN beschrijft al de punten, die sedert gisteren zijn behandeld over de wet op de *Middelen*, en na geresumeerd te hebben al wat gezegd is en weêrsproken, zonder daarbij een enkel nieuw argument aan te voeren, betoogde de spr. dat hij niet begrijpen kon, waarom de negen voorstellers zouden moeten stemmen tegen de wet op de middelen; en derhalve dat hij van meening is, dat ieder deze wet kon aannemen, zonder daarom eenig oordeel over het voorstel te praejudiciéren.

De Heer THORBECKE zal het gevoelen van den Minister van finantiën niet bestrijden, dat men vóór de wet op de middelen, en vóór het voorstel zou kunnen stemmen. Hij zal ook niet strijden met den Minister over de meerdere of mindere waarde van de stelling, dat het volk ***gehecht*** was aan de belasting op het gemaal. Maar hij verzet zich tegen den band, dien de Min. wil leggen op de Vergadering, door te verklaren, dat als men de uitgaven heeft goedgekeurd, men ook de wet op de *middelen* moet goedkeuren. Dit is niet juist; zeker moeten middelen worden verstrekt voor de toegestane uitgaven; maar de vrijheid der Vergadering is volkomen om *alle* of ***sommige*** der aangewezen middelen te weigeren, met de taak om andere aan te wijzen, als dit noodig mogt zijn; zonder dat daarom nog wanorde zou ontstaan.

De heer HOFFMAN vindt den algemeenen toestand niet zoo ongunstig als men zulks heeft voorgedragen. Hij is dus niet zeer gestemd voor afschaffing van belasting; alleen wenscht hij de ***ongrondwettige*** (!!) belasting op de brandstoffen, voor zoo veel die noodig zijn tot uitoefening van bedrijf, afgeschaft te hebben.

De Heer VAN BOSSE merkt op, dat de heer ROCHUSSEN heeft verklaard het voorstel der 9 leden te willen beoordeelen overeenkomstig zijn gedrag als vroeger Min. van Finantiën en tegenwoordig Volksvertegenwoordiger. Spr. wenscht, dat de Hr. ROCHUSSEN dat voorstel ook zal beoordeelen als vroeger Gouverneur Generaal, met zijn maatregel namelijk voor oogen, die, omdat het noodig geacht werd, ***vermindering*** van lasten te weeg bragt; opdat de vorige G. Generaal dan ook gunne aan Nederlands inwoners, wat hij toestond aan de ingezetenen van N. Indië.

De Heer VAN DEINSE zal stemmen vóór de wet op de middelen; hij achtte dit vooral noodig te zeggen.

De heer DE LOM DE BERG acht eene herziening van ons belastingstelsel hoogst dringend, en beveelt dat in de aandacht der Regering aan.

De heeren SCHUURBECQUE BOEIJE, THORBECKE en de MIN. VAN FIN. voeren nogmaals het woord, waarna de algemeene discussiën gesloten zijn verklaard.

De artt. 1 en 2 en de beweegredenen worden zonder discussie aangenomen. Het wetsontwerp wordt zelf AANGENOMEN met 42 tegen 23 stemmen.

TEGEN stemden de heeren: Dommer, de Lom de Berg, Hugenholtz, van Hoëvell, Reinders, van Bosse, Thorhecke, van der Veen, ten Cate, Jespers, de Poorter, Beens, van den Heuvell, van Eck, Meeussen, Storm, Hengst, de Man, Bots, van Wintershoven, Strens, Luyben en Zylker.

Aangenomen wordt nu nog, met algemeene stemmen, een wetsontwerp tot goedkeuring eener dading met de gemeente Ruephen;

en de wetsontwerpen tot bekrachtiging van provinciale belastingen in Z. Holl., N. Holland, Zeeland, Friesland, Overijssel, Groningen en Drenthe.

Het wetsontwerp, bekrachtigende het besluit van 15 Sept., tot vermindering van de regten van invoer op de granen, lokt de verklaringen uit van de heeren VAN BOSSE en VAN NISPEN, dat zij stemmen zullen voor de wet, maar dat zij het beginsel daarvan afkeuren, omdat het beoogde doel, naar hunne overtuiging, geenszins zal bereikt worden. Daarna wordt het wetsontwerp AANGENOMEN met algemeene stemmen.

Donderdag, 11 ure, discussie over het ***Voorstel der negen leden.***

's Gravenhage, 13 December.

Bij beschikking van 8 dezer, is aan den heer H. A. Schaap Jan Heuvelingzoon te Amsterdam, tot wederopzegging, vergunning verleend voor eene stoombootdienst, met ééne, twee of drie schroefbooten, van Amsterdam, over Weesp en Utrecht, naar Vreeswijk en tusschenplaatsen, heen en terug, tot vervoer van reizigers en goederen. Vóór het in werking brengen dezer dienst, moet echter het daartoe betrekkelijke reglement worden ingezonden en goedgekeurd.

De directie van den Rijn-Spoorweg heeft, wegens den hoogen prijs der levensmiddelen, eene gratificatie van 10 pct. toegelegd en in eens uitbetaald aan ieder ambtenaar, wiens tractement minder dan *f* 600 bedraagt; eenigen tijd vroeger heeft zij eene toelage geschonden aan enkele ambtenaren, die meer dan *f* 600 inkomen hebben en aan de arbeiders het zomerloon laten behouden.

Op den 10den is de verdere opbouw der cellulaire gevangenis op het bolwerk Wolvenburg, te Utrecht, voor eene som van *f* 119,885 aanbesteed aan den heer Cornelis Boef, aannemer te Rotterdam.

Men meldt uit Hoorn, dat naar men vrij zeker verneemt, weldra de noodige schikkingen zullen zijn genomen, om eene stoomvaart tusschen die stad en Amsterdam te hebben, terwijl Hoorn tevens weldra van eene gazverlichting zal voorzien zijn.

Op den 11den zijn de schipbruggen over den Rijn bij Arnhem en over den IJssel bij Westervoort, wegens het drijfijs, weggenomen.

De Stoompost meldt, dat de Drentsche veen- en midden-kanaalmaatschappij op den 28 Nov. ll. het waarborgkapitaal van *f* 50,000. — gestort heeft. Wanneer het dep. van Binnenl. Zaken te bestekken zal hebben goedgekeurd, zal met de werken een aanvang kunnen worden gemaakt.

Op 10 dezer is van de werf van den scheepsbouwmeester Y. Pauw, te Edam, voor rekening eener reederij onder directie van den heer C. Pauw, te water gelaten het schoennerschip, *Regna*, groot 90 lasten, en te voeren door kapt. Y. D. de Jonge. Terstond daarop is de kiel gelegd van de brik *Joan*, groot 160 lasten, te voeren door kapt. J. J. Boer, en voor rekening eener reederij onder directie van den heer J. Teengs Telting, te Alkmaar.

Bij de Algemeene Rekenkamer is weder overgebragt een bedrag van *f* 7500 aan ingetrokken muntbilletten van *f* 1000 en *f* 500, makende met de vroegere opgegevene een bedrag van *f* 19,911,000.

Het Albumblaadje, door den geliefkoosden dichter Tollens Az., ten voordeele van de arme cholera-lijders te Rotterdam uitgegeven, heeft de betrekkelijk aanzienlijke som van *f* 721.07 opgebragt.

APELDOORN, 11 Dec. Het ontwerp tot verlenging van het Apeldoornsche Kanaal naar den IJssel bij Dieren, sedert 1847 rustende gebleven, is dezer dagen andermaal in het leven geroepen; de gemeente Apeldoorn, Brammen en Rheden hebben eene gift van *f* 25,000, beschikbaar gesteld voor de uitvoering waartoe men het Rijk hoopt te bewegen, nadat zal beproefd zijn, ook van de belanghebbende eigenaren en andere vermogende personen bijdragen in geld te verkrijgen.

Dit verlengde kanaal, is van groot gewigt te achten voor de Zuid-Oostelijke Veluwe, de geprojecteerde lijn zal eene lengte doorsnijden van [illegible] vier uur gaans, grootendeels heidegronden voor de cultuur uitnemend geschikt; de belandrijke papier-fabrieken te Loenen en Eerbuk moeten thans hunne producten en benoodigdheden 2 à 3 uren ver, over slechte wegen per as vervoeren en de waarde der ontgonnen gronden, inzonderheid van de bosschen, zal ontwijfelbaar 20 tot 40 percent toenemen.

Ook de handel en de scheepvaart in het algemeen moeten bij de voorgenomen kanaal-verlenging winnen; de ondiepten in den IJsel, b. v. boven Veessen, waar op dit oogenblik niet boven de 5 palmen vaarwater is, kunnen groetendeels vermeden worden, zoodat, ook in verband met de kanalisatie in Overijssel en Drenthe, de binnenlandsche waterwegen merkelijk verbeterd zouden worden.

Naar men verneemt, is de stemming van den tegenwoordigen commissaris des konings in Gelderland zeer ten gunste dezer zaak, evenzeer die van Z. M. den Koning, en inderdaad is het bestaande kanaal, dat ten gevolge der loffelijke bemoeijingen van zijnen grootvader Koning Willem I werd daargesteld, doch dat in den IJsel bij Hattem aanvangende, te Apeldoorn eindigt steeds een onvolkomen iets en zou hij eene doorgraving naar Dieren, het einde hier letterlijk het werk kroonen.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 13 December 1853

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	61 13/16 7/8 7/8
Dito Certificat.	3	73 15/16 4 15/16
Dito dito	4	93 1/16 1/8 1/8
O. I. Leening.	4	
Amort. Syndic.	3 1/2	
Hand.-Maats.	4 1/2	
Belgie.		
Certificaten	2 1/2	
Dº *Rothschild.*	2 1/2	
Frankrijk.		
Obligatien	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	21 11/16 13/16 3/4
Dito Buitenl.	3	
Dº Binnenl. 6/m.	3	41 5/8 13/16 5/8
Bew. Sp. Com.		5 3/8 7/16 [illegible]
Amort. Schuld.		[illegible]
Portugal.		
Londen, nieuwe	[illegible]	36 3/4
Dito [illegible]	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	104 3/8 3/8
Dito 1828/1829	5	103 3/4
Cert. 1831/1833	5	94 5/8
Dito Dito	4 1/2	95
Dito *Hope*	4	89
Dito *Stieglitz.*	4	87 7/8
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig.	6	
Certific. dito	6	
Polen.		
Obligatien	[illegible]	82 1/4
Oostenrijk.		
Metalliek	5	76 3/8 15/16
Dito bet. Amst.	5	91 3/8 1/2
Dito letter B.	5	91 3/8 1/4
Dito 1847	2 1/2	39 5/8
Dito 1851/1852	2 1/2	39 5/8

Ned. Haarlemmerm. 5 pct. 100; Braz. bij Roths. p. 500. 5 pct. 96 1/2; Mex., te Lond. 3 pct. 22 7/8, 15/16; dito Onb. 22 3/4, 13/16; Gren., te Lond. Onb. 21 3/8; dito Uitg. 8 1/4; Peru 4 1/2 pct. 67 1/4, 5/16.

Over het geheel verkeerde onze fondsenmarkt in eene flauwe stemming, bij matigen handel in Hollandsche, Spaansche, Portug. Oostenrijksche en Mexicanen, in de overige ging bijna niets om.

FRANKFORT, Maandag 12 Dec. 5 pct. Metal. 80 7/8; Bankact. 1402; Loten fl. 250 119; Spanje 1 pct. 22 1/8; dito 3 pct. 42 3/8; Wissel op Weenen 103 1/4; De markt was algemeen minder geanimeerd.

LONDEN, Maandag 12 December. Consols op t. 95 1/8; Mexic. N. 3 pct. 25; Peru 4 1/2 pct. 70 1/2; Grenada 2 pct. 22; Port. 4 pct. 42 1/4; Spanje 1 pct. 22 1/2; Certificaten 5; Rusland 4 1/2 pct. 98 1/2; Sardinie 5 pct. 89 1/2.

PARIJS, Maandag 12 December. Fr. 4 1/2 pct. op t. 102.5; dito 3 pct. op t. 75.95; Spanje binn. 3 pct. 43 1/8; dito 1 pct. 22 1/8; Rusl. 4 1/2 pct. 96 1/8.

WEENEN, Maandag 12 December. Metal. 1852 5 pct. 9; dito lett. B 110 1/2; N. Bankactien 1380; Lomb. Ven. 10; Zilver 15 1/4; Wissel: Londen 11.15; Parijs 135 1/2.

MADRID, Vrijdag 9 December. Spanje binn. 3 pct. 4; dito nieuwe 1 pct. 22 3/8.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON te 's Gravenhage.

Bijvoegsel, behoorende tot «de Grondwet» van 14 December.

(*Vervolg en slot van de Mem. van Beantwoording.*)

3°. Dat de algemeene welvaart, en dien ten gevolge ook de opbrengst der belastingen in allernaauwst verband staan en afhangen van de directe en indirecte voordeelen, die het Nederland uit de Oost-Indische kolonien trekt, is wel onwederlegbaar. Maar worden die voordeelen thans bedreigd? Het verslag maakt geene melding van zoodanig gevaar. Aan het slot van deze paragraaph komt eene berekening voor, welker juistheid zeer betwijfeld mag worden. De gronden daarvan worden niet opgegeven: het is dus eenigzins moeijelijk die berekening zelve te controleren. Het is niet bekend om welke reden men het kapitaal der geamortiseerde schuld op niet meer dan eene waarde van 18½ millioen begroot. Op bladz. [illegible] van [illegible] de voorstellers [illegible], dat, met inbegrip van nog in de schatkist voorhanden en tot amortisatie beschikbare middelen, eene som van ƒ1,488,291.30 aan rente in de laatste jaren geamortiseerd of terstond amortisabel was. Die berekening strookt geheel met de opgaven van den Minister van Finantien, die in zijne aanspraak, bij de indiening der begrooting, het bedrag der met 1854 minder te betalen renten op elf tonnen gouds schatte; waarbij dan gevoegd moeten worden de renten van het fonds der muntbiljetten. Deze som van rente, tegen den penning 25 gekapitaliseerd, geeft eene kapitaalswaarde van ƒ37,207,282,50. Indien er dan nog, tegenover de berekening van eene kapitaalswaarde van ƒ41,250,000, als vertegenwoordigende de som van inkomsten, die naar het voorstel, verloren zou worden, een verschil van vier millioen overblijft, zoo houde men in het oog, dat de schuld op dit oogenblik, en sedert geruimen tijd reeds naar den beursprijs, meer dan 4 per cent rente geeft. Naar den koers der 4 percents schuldbrieven berekend, zou het te verliezen bedrag aan inkomsten slechts een kapitaal van ƒ37,950,000, naar dien der 2½ per cent, een kapitaal van ƒ39.600.000 vertegenwoordigen. Mogt men dus aan zoodanige fictive berekeningen groote waarde hechten, dan nog zal men zien, dat er geen noemenswaard verschil bestaat.

§ 6. Het verslag vermeldt de vermoedelijke vermeerdering van uitgaven, die den Staat te wachten staat in 1854, behalve hetgeen deswege reeds door de voorstellers in rekening is gebragt. In het algemeen merken de voorstellers op, dat het zeer te betreuren zou zijn, indien onze meer gunstige finantiële toestand moest leiden tot verhooging van uitgaven, en niet tot vermindering van lasten, en indien men den weg van zuinig beheer, in de laatste jaren bewandeld, wederom wilde verlaten. Eenige der als mogelijk aangewezen nieuwe uitgaven geven hier stof tot de volgende aanmerkingen. Vooreerst meer uitgaven voor de voltooijing van de droogmaking van het Haarlemmermeer. De voorstellers vragen waarom die kosten juist op de dienst van 1854 en niet, zoo als tot nu toe altijd is gedaan, op de vorige dienst, die van 1853, zouden moeten worden gebragt? Waarom, daartegenover, in het verslag gezwegen wordt van de meerdere opbrengst van den verkoop der bereids drooggemaakte gronden, dan waarop gerekend was? Die verkoopprijs kan reeds in 1854, voor een deel, tot amortisatie worden besteed. Op dit voordeel is tot hiertoe nog slechts ter loops door ons gewezen: het verdient echt allezins in aanmerking te komen, omdat ten minste [illegible] van den verkoopprijs op 1 Julij 1854 wordt betaald en de koopprijs terstond renten afwerpt ten behoeve van den Staat. Tegenover de mogelijkheid eener uitgave voor de nieuwe kanalen, stellen de voorstellers de omstandigheid, dat de bijdrage aan den Rhijnspoorweg in 1854 voor het laatst betaald wordt. Met de nieuwe werken in het verslag bedoeld, zal men zóó spoedig geenen aanvang behoeven te maken, dat een aanmerkelijk deel der daarvoor benoodigde sommen op de dienst 1854 behoeft te komen. Met 1855 [illegible] de uitgave voor [illegible] [illegible] Het verslag wijst op de mogelijkheid, dat de rijzing van den prijs der levensmiddelen vermeerdering van uitgaven voor den Staat na zich trekke. De mogelijkheid daarvan wordt niet ontkend. Maar, behalve dat dit een tijdelijk bezwaar is, — dat dit bezwaar, gelijk de ondervinding van 1846 en 1847 geleerd heeft, voor den Staat van geen overwegend groote beteekenis is, meenen de voorstellers te mogen vragen, of niet juist dit wederom een bewijs zou zijn, dat er algemeene behoefte bestaat, en dat de Staat ook zijnerzijds in het belang der ingezetenen eenen maatregel moet nemen die wezenlijke en geene schijnbare tegemoetkoming kan verschaffen.

Men wijst op de verhooging van prijzen der bouwmaterialen, een en ander brengt men in verband met het verschijnsel, dat men meent waargenomen te hebben, dat het tijdperk eener algemeene vermindering van de waarde van het geld zijn ingetreden.

Aangenomen dat dit vermoeden gegrond zij, dan mogen de voorstellers niet onopgemerkt laten, dat van de gevolgen van dit verschijnsel in het verslag geene melding is gemaakt, daar waar over de inkomsten van den Staat wordt gehandeld.

Op het cijfer van de te betalen renten zal eene eventuele vermindering van waarde van het geld van geenen invloed hoegenaamd zijn: dus op de helft der staats-uitgaven blijft zij zonder werking.

Gesteld dat zij van invloed zij op de andere helft (en dat die invloed *zóó* volstrekt en algemeen zou moeten zijn, althans op het eerste oogenblik, zal wel niemand beweeren), zal dan die invloed zich niet doen gevoelen op vele, en daaronder op de voornaamste bronnen van inkomsten van den Staat? Bij eene algemeene vermindering der waarde van de edele metalen, zouden levensmiddelen en bouwmaterialen *wel*, maar koloniale waren *niet* in prijs stijgen? de proportionele belastingen, zoo als: zegel-, registratie- en successieregt, het meerendeel der regten van invoer, niet, in evenredigheid, in opbrengst toenemen?

Het is moeijelijk dit aan te nemen.

Het verslag wijst ook op den wensch van sommigen, om de renten van het depôt voor muntbiljetten te besteden tot nieuwen aankoop van schuld, om het depôt te vermeerderen. Zoover de voorstellers weten, wenschte men dat depôt te vergrooten met werkelijke schuld, maar daarentegen de schatkistbiljetten, die thans in het depôt liggen, daaruit terug te nemen, ten einde het depôt uit ééne soort van schuld te doen bestaan. Welnu, dat doel kan spoedig bereikt worden. Men bestede slechts het batig slot van de dienst 1853, dat even als dat van 1852, vier à vijf millioen zal bedragen, tot aankoop van schuld om het depôt voor de muntbiljetten aan te vullen, dan behoeft men verder geene *bijzondere* bestemming aan de vrijvallende renten van dat depôt te geven.

De aanmerking, die hierna in het verslag volgt, is eene dier hypothesen, waarover het niet noodig schijnt breed uit te weiden. Gaarne geven de voorstellers toe, dat, *indien* aan de fondsen tot amortisatie bestemd, eene andere bestemming moest gegeven worden, zij niet meer tot amortisatie kunnen besteed worden. Het is de vraag, wat het meest *waarschijnlijk*, niet wat alleen *mogelijk* is. Voorts blijkt uit deze aanmerking, dat de Commissie van Rapporteurs ook hier de bedoelingen der voorstellers verkeerd heeft begrepen. Zij spreekt van de winst op renten, die het gevolg zou zijn van de amortisatie uit het batig slot VAN **1854** te doen. De voorstellers hebben daarvan niet gesproken. Zij wezen op de amortisatie, die uit het feitelijk reeds aanwezige batig slot VAN **1853** kan worden bewerkstelligd. Daarover is nog geene beschikking door de Regering gevraagd.

Er volgen nu nog drie opmerkingen in het verslag.

a. Men berekent, naar eene vergelijking met de uitkomsten van de dienst 1852, dat over 1854, behalve de renten der schatkistbiljetten, op niet meer dan ƒ700,000 besparing op de uitgaven voor 1854 te rekenen valt. Derhalve met de renten der schatkistbiljetten ƒ1,116,000. Het verslag vergenoegt zich [illegible] van het resultaat eener berekening, zonder de gronden op te geven waarop die rust. Men kan ze dus niet beoordeelen. [illegible] gende omstandigheid.

Op den recapitulatiestaat (n°. 76 der stukken bij de begrooting gevoegd) wordt eene natuurlijk zeer voorloopige opgave gedaan van de uitgaven over 1852. De ondervinding doet zien, dat men later veel aanzienlijker overschotten vindt, dan op dien staat kunnen aangewezen worden.

De opmaking van den recapitulatie-staat geschiedt bij de departementen op een tijdstip, waarop alle uitgaven van het vorig dienstjaar nog niet geliquideerd kunnen zijn. Eene conclusie, als de hier voorkomende, die op grond van dien staat is opgemaakt, mist dus alle zekerheid.

b. De aanmerking sub *b* gemaakt, schijnt aan te toonen, dat de Reg. zelve het gevoelen der voorstellers deelt, dat de raming uiterst matig is. Het besluit tot schorsing van de heffing der regten op granen is den 15den September genomen. Noch bij de indiening der begrooting, noch bij de Memorie van Beantwoording is door de Reg. gewezen op de vermindering van opbrengst, die daaruit zou kunnen voortvloeijen; de Reg. zelve is dus genoegzaam overtuigd van de groote matigheid van het eindcijfer harer raming: althans heeft zij in de schorsing dier heffing geene aanleiding gevonden om dat eindcijfer te verminderen.

c. Ten aanzien van deze aanmerking meenen de voorstellers te mogen verwijzen naar hetgeen zij boven zeiden, bepaaldelijk in § 4; dat men namelijk bij de beschouwing van deze geheele zaak, den wezenlijken toestand van zaken, en niet alleen het geraamde bedrag van uitgaven en inkomsten [illegible] onderstelde geval, eene bloote [illegible]

§ 7. Waarom men de drie onderwerpen, in het voorstel niet in ééne wet te zamen zou mogen vatten, is den voorstellers niet duidelijk. De *maatregel* vormt een geheel en laat zich niet voegzaam splitsen. Daarenboven de *zaken* mogen in naam verschillen, inderdaad betreft het geheele voorstel één onderwerp: afschaffing van lasten

Ten aanzien van de tweede bedenking dezer paragraaph, stellen de ondergeteekenden deze vraag: Is het aannemelijk dat hun voorstel meer ingang zou gevonden hebben, indien zij bloot schorsing, niet afschaffing van belasting hadden voorgedragen; of zouden de tegenstanders van den maatregel dan niet met denzelfden nadruk, waarmede nu het voorstel bestreden wordt, hebben gewezen op het onaannemelijke eener schorsing, die men niet anders dan als eene schijnbare zou afgeschetst hebben, bij de groote moeijelijkheid die de hervatting van de heffing, na eenen geruimen tijd van schorsing, natuurlijk moest opleveren? Ware het bezwaar ernstig gemeend, waarom kwam dan het denkbeeld van eene tijdelijke opheffing van een of anderen accijns, noch bij de Regering, noch bij de bestrijders van het voorstel in de Kamer in ernstige aanmerking?

Men koestert groote vrees voor de toekomst. Maar is er dan geen grooter gevaar in gelegen, dat men, nu er werkelijk duurte bestaat, niets doet, dat ten minste tot merkbare tegemoetkoming kan strekken? Zal men niet veeleer daardoor juist aan de gegronde bezwaren, die tegen het accijnsstelsel bestaan, veel meer kracht verschaffen?

Of het raadzaam is zich door overdreven vrees voor de toekomst zoo zeer te laten beheerschen, dat men een uiterst gematigd voorstel afwijst, dat meenen de voorstellers te mogen betwijfelen; zij gelooven niet, dat dit uit een staatkundig oogpunt beschouwd, wijs en gematigd te noemen zij.

De toestand van onze geldmiddelen laat eene duurzame vermindering van lasten toe. Daarenboven, zal die vermindering werkelijk een verlies van inkomsten zijn op den duur? Reeds vroeger wezen de voorstellers op het feit, dat ook hier te lande afschaffing of vermindering van lasten zeer spoedig door meerdere opbrengst van andere middelen wordt opgewogen. Het sterk sprekend voorbeeld door hen in § 12 van dit antwoord aangehaald, bewijst, dat het verschijnsel, hetwelk men in dit opzigt in Engeland waarneemt, ook hier te lande geenszins te vergeefs wordt gewacht.

§ 8. Bij de behandeling van de vraag wat er zij van de afschaffing van den accijns op het geslagt, meenen de voorstellers in de eerste plaats te moeten wijzen op eene zeer aanmerkelijke misvatting van de woorden hunner Memorie van Toelichting, die ten gronde ligt aan het geheele betoog in het verslag te dezer plaatse voorkomende.

De voorstellers hebben zich niet gewaagd aan eene berekening van het *bedrag* van den accijns. Er is een zoo ontzaggelijk groot verschil tusschen de onderscheidene soorten van slagtvee, tusschen de wijze van heffing van den accijns, naar mate die naar eigen schatting der ingezetenen geschiedt of naar vaste tarieven, naar mate de ambtenaren scherp toezien op de schattingen of toegevend zijn, naar mate de zeer uiteenloopende tarieven min of meer voordeelig voor de accijnspligtigen zijn, dat eene juiste begrooting van het bedrag genoegzaam onmogelijk is te achten. Altijd zal men, naar mate van de localiteiten, bij zijne gissingen op zeer in 't oogspringende verschillen stuiten. Maar dit hebben de voorstellers gemeend te mogen stellen, dat men aannemen kan, op grond van verschillende berekeningen, dat de accijns op het geslagt aan de ingezetenen, gemiddeld *tien* cents het Nederlandsche pond KOST. Men antwoordt hun met eene reeks van becijferingen, waaruit blijken moet, dat die accijns slechts de helft van dat cijfer BEDRAAGT. Er is een aanmerkelijk verschil tusschen die beide stellingen. Bij de laatste verliest men geheel uit het oog, dat de marktprijs van het vleesch hier te lande niet alleen wordt verhoogd door het *bedrag* van den accijns, maar *daarenboven* door vele andere gevolgen van de accijnsheffing. De becijferingen die in het verslag voorkomen, zullen zij later onderzoeken. Vooreerst zullen zij aantoonen, dat de prijs van het vleesch kunstmatig wordt verhoogd dan door het bedrag van den accijns.

De bewijzen daarvan liggen voor de hand. Het verschil tusschen de prijzen van vleesch op de vleeschmarkt te Londen en de prijzen hier te lande, is een feit dat luider spreekt dan alle redeneringen. Van de twee groote markten te Londen, die te *Smithfield* en die van *Newgate en Leadenhall*, worden tweemaal 's weeks de prijzen bekend gemaakt, onder anderen in het dagblad *The Economist*. De markt van Smithfield is de veemarkt, — die te Newgate en Leadenhall de vleeschmarkt of hal. De prijscouranten der eerste markt wijzen den prijs aan van het levend vee, die van de tweede den prijs van het vleesch, dat de verbruiker betaalt; de laatsten kunnen dus hier alleen in aanmerking komen.

Op 25 November laatstleden nu waren de prijzen van rundvleesch op de markt te Newgate en Leadenhall:

Rundvleesch van beesten van inferieure hoedanigheid, per *stone*.	2 sh. 6 d.	à 2 sh. 10 d.
Idem middelbaar	3 » 0 »	à 3 » 4 »
Idem 1ste soort, groot. .	3 » 6 «	à 3 » 8 »
Idem 1ste soort, klein. .	3 » 10 »	à 4 » —

De Engelsche stone is 3,6 Nederl. pond.

Dienvolgens kostte het vleesch te Londen op dien dag, in Nederlandsch gewigt en Nederlandsch courant, de minste soort, 41 à 47 cents per pond; het middelbare, 50 à 55 cts. per pond; de tweede categorie, 58 à 61 cts. per pond; de eerste categorie, 64 à 67 cents per pond.

Nu is het eene bekende daadzaak, dat de runderen, die van hier komen in Engeland geenszins onder de eerste qualiteit worden gerangschikt. Daaronder behooren alleen de Schotsche ossen, die in kleinen getale op de Londensche markt worden aangevoerd. Zoo vermeldde *The Economist* dat in de week van 18—25 November niet meer dan 27 dier beesten op de Londensche markt ten verkoop aankwamen, terwijl het geheele getal, dat wekelijks te Londen ter markt wordt gebragt, meer dan 1000 bedraagt. De prijzen van vleesch van runderen van hier afkomstig, zijn dan ook die van de twee eerste categorien der prijslijst. Dat vleesch nu wordt, te Londen aan de verbruikers geleverd tot den prijs van 41 tot 55 cents, terwijl de prijzen hier 60 à 75 of 80 cents zijn, en voor uitgezochte stukken nog wel hooger.

Op de beesten van hier afkomstig drukken, behalve de uitgaande regten, de kosten van vervoer en verkoop. Hoe lager de concurrentie deze stelt, des te nadeeliger wordt de toestand van de verbruikers hier te lande. Die kosten intusschen verhinderen niet, dat de prijs van het vleesch van onze runderen tot 20 cents per Nederlandsch pond too goedkooper is dan hier. Voorwaar, sterker bewijs van de

stelling, dat de prijs hier te lande door de accijns-heffing nog meer wordt verhoogd dan alleen door het cijfer van den accijns, kan niet geleverd worden! Men behoeft ook niet ver te zoeken naar de hoofdoorzaken van dit verschijnsel. De accijns op het geslagt moet contant worden betaald, de schatkist geeft voor dezen accijns geen crediet. Er wordt dus een niet onaanzienlijk kapitaal vereischt voor de vleeschhouwers; die dezen accijns gedurende langeren of korteren tijd voor hunne kalanten moeten voorschieten. De meer gegoeden onder deze industrielen hebben dus een aanmerkelijk voorregt, en kunnen de concurrentie der minder gegoeden zooveel te ligter bestrijden. Van daar een ligt te verklaren monopolie, welks voordeelen de meer gegoede vleeschhouwers noodwendig bewegen, om zich tegen de afschaffing van den accijns te verklaren. Voeg daarbij dat de meer gegoede vleeschhouwers, door hunne betrekkingen tot de meer gegoede standen, zwaarder vee kunnen slagten. En het is een bekend feit dat het slagten van zwaarder vee oneindig voordeeliger is voor den slagter dan het slagten van ligt vee. Deze omstandigheid in het bijzonder verdient alle aanmerking. Van de betere soorten van vee wordt, in evenredigheid, *veel minder accijns* betaald dan van de mindere soorten. De meer gegoede ingezetenen, die deze soorten gebruiken, betalen dus, *in evenredigheid*, minder accijns dan de minder gegoede, die het vleesch van beesten van mindere qualiteit gebruiken.

Deze stelling vordert inzonderheid bewijs. Het verslag maakt (bladz. 12) melding van de berekening van een Engelsch schrijver over de hoeveelheid vleesch, die van geslagte beesten afkomstig is. Deze autoriteit kan niet in aanmerking komen, Immers het is bekend, dat het slagtvee, dat men in Engeland fokt, oneindig zwaarder is dan hetgeen hier te lande voorkomt. En vermits nu uit officiele proeven blijkt dat, hoe ligter het vee is, des te ongunstiger het rendement is aan vleesch, zoo kan men het gezag van een Engelsch schrijver volstrekt niet aannemen, wanneer men over hetzelfde onderwerp hier te lande spreekt. Dat de afval van het slagtvee waarde heeft, is zeker. Maar of die waarde is zoo als het verslag stelt ten aanzien van den prijs der huiden, is aan grooten twijfel onderworpen. De huid heeft hoogstens een waarde van *f* 10 à *f* 12 en niet *f* 15 à *f* 20. Of de slagters bij magte zijn, bij verkoop van dien afval, op eenige teruggave van accijns te rekenen, is aan gegronde tegenspraak onderhevig. De huid bijv. is een handelsartikel dat met buitenlandsche soortgelijke concurreren moet. Hoe zou men nu den prijs daarvan door accijnsberekening kunnen verhoogen? De bron, waaruit de opgaven zijn geput, die in het verslag voorkomen nopens de uitkomst der slagtingen te 's Gravenhage, wordt niet genoemd. De ondergeteekenden meenen, dat men meer waarde moet hechten aan de officiële proefnemingen, die te Amsterdam zijn gedaan, en waarvan de resultaten algemeen bekend kunnen zijn, en die hun ten grondslag strekken van andere berekeningen. Die proeven zijn, weinige jaren [illegible] te Amsterdam gedaan. Zij zijn medegedeeld in het staatkundig en staathuishoudkundig jaarboekje, uitgegeven door de heeren Van Ackersdijk en anderen, jaargang 1851, bladz. 254. Een uittreksel uit den staat daar medegedeeld, voor zooveel de proefslagtingen van 104 runderen betreft, laten de ondergeteekenden hier volgen.

STAAT *van proefnemingen van geslagte runderen enz., berekend aan schoon vleesch te hebben opgeleverd, de nierbedde daaronder begrepen, en alzoo na aftrek van den afval, huid, vet, smeer, kop en pooten, ter beoordeeling van den accijns op den invoer van geslagt vee.*

OSSEN.

Wegende levend.	Geslagt: Eerste proef.	Tweede proef.	Derde proef.	Vierde proef.
Ned. p.	Ned. p.	Ned. p.	Ned. p.	Ned. p.
400	185	189	194	200
450	210	230	245	250
500	245	260	270	295
550	275	300	305	310
600	290	310	315	325
650	320	325	355	375
700	378	390	410	425
750	410	435	443	452
800	430	450	470	480
850	500	510	520	550
900	550	575	585	590
950	570	588	600	610
1000	620	630	640	650

KOEIJEN.

Wegende levend.	Geslagt: Eerste proef.	Tweede proef.	Derde proef.	Vierde proef.
Ned. p.	Ned. p.	Ned. p.	Ned. p.	Ned. p.
[illegible]	155	165	172	180
450	190	210	225	230
500	240	229	270	275
550	278	278	288	310
600	285	296	300	315
650	310	312	335	360
700	330	360	375	409
750	350	379	400	425
800	400	430	450	460
850	410	440	475	510
900	500	510	550	575
950	500	550	580	600
1000	550	570	590	630

Die staat levert zeer belangrijke resultaten op.

Er blijkt uit:

1o. Dat er een groot verschil bestaat in de uitlevering aan verkoopbaar vleesch, naar mate van het gewigt, de soort en het geslagt van het vee.

Brengt men de cijfers tot gemiddelden, dan verkrijgt men de volgende percentsgewijze uitkomsten.

De ossen leverden op bij een gew. v.		De koeijen bij een gemidd. gew. v.	
400 p. gemiddeld	48 p.ct. vleesch.	400 p. . . .	42 p.ct. vl.
450 „ „	52 „ „	450 „ . . .	47 „ „
500 „ „	54 „ „	500 „ . . .	49 „ „
550 „ „	54 „ „	550 „ . . .	52 „ „
600 „ „	51 „ „	600 „ . . .	49 „ „
650 „ „	53 „ „	650 „ . . .	50 „ „
700 „ „	57 „ „	700 „ . . .	52 „ „
750 „ „	58 „ „	750 „ . . .	51 „ „
800 „ „	57 „ „	800 „ . . .	54 „ „
850 „ „	61 „ „	850 „ . . .	54 „ „
900 „ „	64 „ „	900 „ . . .	59 „ „
950 „ „	62 „ „	950 „ . . .	58 „ „
1000 „ „	63 „ „	1000 „ . . .	58 „ „

In het allervoordeeligst geval (dat zelden voorkomt, alzoo beesten van 1000 pond tot de groote zeldzaamheden behooren), was er een rendement van 65 per cent aan vleesch; in het nadeeligst een rendement van 38¾ per cent slechts.

Dit is een alleraanmerkelijkst verschil bij de opgaven, welke in het verslag voorkomen.

2o. Vergelijkt men nu de heffing van den accijns volgens het tarief, daarvoor in Amsterdam geldende, dan verkrijgt men het bewijs van het ongelijkmatige der werking van den accijns. Dat tarief is als volgt:

een rund van	400—450 p. betaalt over eene waarde van *f*	90
„ „ „	450—500 „ „ „ „ „ „	100
„ „ „	500—550 „ „ „ „ „ „	120
„ „ „	550—600 „ „ „ „ „ „	130
„ „ „	600—650 „ „ „ „ „ „	140
„ „ „	650—700 „ „ „ „ „ „	150
„ „ „	700—750 „ „ „ „ „ „	163
„ „ „	750—800 „ „ „ „ „ „	175
„ „ „	800—850 „ „ „ „ „ „	183
„ „ „	850—900 „ „ „ „ „ „	200
„ „ „	900 en meer „ „ „ „ „	225

Neemt men nu het gemiddeld van het gewigt van de vier onderscheidene proefslagtingen van iedere soort, en berekent men daarop den rijks-accijns volgens het tarief, dan bevindt men dat de accijns van vleesch te Amsterdam nederkomt per pond:

voor vleesch van ossen:		voor vleesch der koeijen:
1ste soort	7,1 cents,	8,0 cents.
2de „	6,5 „	7,0 „
3de „	6,7 „	7,4 „
4de „	6,6 „	6,9 „
5de „	6,9 „	7,1 „
6de „	6,6 „	6,9 „
7de „	6,2 „	6,8 „
8ste „	6,1 „	6,8 „
9de „	6,2 „	6,6 „
10de „	5,8 „	6,6 „
11de „	6,0 „	6,4 „
12de „	5,8 „	6,1 „
13de „	5,4 „	5,9 „

Wanneer men eindelijk hiermede vergelijkt de opgaven nopens het gewigt der runderen, die in Amsterdam in eenige jaren zijn geslagt, mede in den aangewezen jaargang van het jaarboekje, blz. 226 medegedeeld, dan komt men tot het resultaat dat de rijks-accijns te Amsterdam nederkomt op 6,8 à 7 cents. Doch deze rekening is meerendeels niet dan bij begrooting op te maken, omdat er geene opgave bestaat nopens het geslagt van de gedoode runderen; eene bijzonderheid die, blijkens de proeven, van grooten invloed is op de uitkomsten.

Datzelfde bedrag van den accijns zal men aantreffen, wanneer men de berekening maakt voor andere steden, waar de accijns naar het gewigt geheven wordt. Wel is waar, die tarieven zijn voor de andere steden voordeeliger, en de accijns is dus iets minder. Een rund van 400 à 450 pond, dat in Noordholland volgens eene waarde van *f* 90 betaalt, betaalt te 's Gravenhage slechts tegen eene waarde van *f* 74 tot *f* 82. Daarentegen mag men aannemen dat te Amsterdam doorgaans zwaarder vee wordt geslagt dan elders; gemiddeld zal dus, met het oog op het daaruit ontstaand verschil, het bedrag van den accijns in de meeste steden tamelijk gelijkstaan. Maar ongetwijfeld is er bij de tegenwoordige hooge prijzen van het vee, een groot verschil ten nadeele van het platte land. Berekeningen hieromtrent zijn uiterst moeijelijk te maken. Het spreekt van zelf, gelijk reeds is aangestipt, dat de grootere of mindere ijver, kennis en relatien van de ambtenaren ten platte lande, van eenen zeer grooten invloed moeten zijn op de aangiften van de waarde van het slagtvee.

Het verslag wijst op de aangiften die ten platten lande van Zuidholland, zouden gedaan worden, voor beesten, aan verkoopbaar vleesch opleverende 325 pond, van eene waarde van *f* 120. Volgens geloofwaardige berigten zouden aangiften van dit soort van beesten, in andere provincien, vooral niet minder dan op *f* 140 gedaan kunnen worden. Zoodanig beest nu, wegende levend, volgens de berekening van het verslag, 450 pond, zou te 's Gravenhage ve[rac]cijnsd worden tegen eene waarde van *f* 83, te Amster[dam] van *f* 90. Dit zou eene in het oog vallende verongelijk[ing] van het platte land zijn: het bewijst, naar de mee[ning] der voorstellers, dat de rekening van het verslag niet [op] juiste gronden berust.

Volgens de officiele proefnemingen te Amsterdam, lev[ert] eene koe, die levend 450 pond weegt, gemiddeld slec[hts] 47 pct. vleesch op. Dus niet 325, maar slechts 211 po[nd]. Wordt zoodanig beest aangegeven voor eene waarde [van] *f* 120, dan bedraagt de accijns per pond ongeveer 9 cen[ts].

De becijfering aan het verledene ontleend, mist al[len] grond. Immers men heeft daarbij ten eenen male over [het] hoofd gezien, dat de wetgeving op den accijns op het [ge]slagt in den loop van het vorig jaar eene hoogst bela[ng]rijde wijziging heeft ondergaan, die van beslissenden invlo[ed] is op de eigen aangiften van de waarde van het slagtv[ee]. Men kan ten dezen, dus niet uit het verledene tot [het] tegenwoordige of toekomende besluiten. Wil men daar[van] het bewijs hebben? De wet van 28 April 1852 voerde [de] nieuwe wijze van heffing met 1 November 1852 in. [De] accijns op het geslagt, waaronder alzoo tot op dat tijd[stip] ook de varkens begrepen waren, bragt in de tien ee[rste] maanden van 1852, eene som op van . . *f* 1,276,862.[illegible]
over gelijke tijdperk in 1851. . . . [illegible]
en over gelijk tijdperk in 1853. . . . „ 981,786[illegible]

De accijns op varkens en schapen bragt nagenoeg [de] helft van het middel, 1 millioen op. Maar de helft da[ar]van werd eerst in November en December betaald. On[der] de opgaven van 1851 en 1852 was eene opbrengst [van] circa *f* 700,000 alleen voor accijns op runderen, die [nu] tot *f* 981,786.15 is gestegen.

De becijfering die men hier nog bijvoegt, nopens [de] accijnsberekening op ligter soort van slagtvee, is, getr[oetst] aan het bovengezegde, geheel fautief. Een rund van [...] pond, naar de tarieven tegen eene waarde van *f* 70 of *f* [...] veraccijnsd, zou, naar de afdalende uitlevering-progres[sie] die uit de Amsterdamsche proefnemingen blijkt, niet m[eer] dan 120 à 130 pond vleesch afwerpen; daarvoor zou [...] in Noordholland een accijns van bijna 9, elders van [...] cents worden betaald.

Eindelijk gewaagt het verslag van den maatstaf [der] restitutie van den accijns bij uitvoer. Men zegt dienaangaan[de]: zoo oorspronkelijk schijnt dus de wetgever het bedrag [der] belasting niet hooger te hebben geschat dan op twee c[ents] per pond.

Eene belangrijke zaak wordt hierbij over het hoofd gez[ien]. Het vleesch wordt niet [illegible], maar *gerookt* of *gezou[ten]* uitgevoerd; daarvoor alleen wordt restitutie gegeven.

En nu wist de wetgever in 1822 zeer goed dat vle[esch] door het rooken aanmerkelijk in gewigt verliest, en d[at] wanneer het gezouten wordt uitgevoerd, het gewigt [niet] alleen van het vleesch, maar ook dat van het zout e[n] pekel, die men toch niet van het vleesch kan afschei[den], bij de berekening der restitutie in aanmerking komt. [Met] het oog op die omstandigheden werd het bedrag bep[aald] van de restitutie van accijns.

Dat de prijzen van het vleesch sedert 1822 eene ho[ogst] aanmerkelijke rijzing hebben ondergaan, wordt in het [ver]slag zelf erkend. De bepaling der hoegrootheid van de [re]stitutie kan dus niet meer als maatstaf gelden. Einde[lijk] verliest men hierbij uit het oog, dat, volgens de wet [van] 1822, de restitutie ook tot geen hooger bedrag dan [...] *f* 2 per 100 pond wordt gegeven, wanneer het vleesch [van] buiten 's lands was ingevoerd, en het inkomend regt da[arvan] van ad *f* 8, *f* 16 of *f* 20 de 100 pond was voldaan. [Het] is dus de vraag of de wetgever in 1822 eene volle[dige] restitutie van belasting, dan wel slechts eene tegem[oet]koming bij weder-uitvoer heeft willen geven.

Ten einde alle misvatting te voorkomen, meenen [de] voorstellers hier nog te moeten bijvoegen, dat het vle[esch] in Engeland niet juist op den dag door hen opgegeve[n] tot den aangewezen prijs verkocht werd, maar dat die p[rijs] sedert vele weken alzoo stond, en zelfs korten tijd gele[den] nog iets lager was. De raadpleging van de prijscourant[en] in het bovengenoemde Engelsche dagblad kan daarvan overtuiging geven.

Het gezegde zamentrekkende, zoo meenen de onderg[e]teekenden dat, wat er zij van het eigenlijke *bedrag* v[an] den rijks-accijns op het geslagt, de omstandigheid *dat [de] accijns geheven wordt*, den prijs van het vleesch buit[en] evenredigheid tot het bedrag der belasting doet stijgen.

De prijs van vleesch hier te lande is van 15 tot [...] cents per pond hooger dan te Londen; men schat [...] gewis niet te hoog, wanneer men aanneemt dat de rij[ks]accijns alleen aan de verbruikers *tien* cents per pond ko[st]. Bij de steeds toenemende consumtie van vleesch in En[ge]land, zal de concurrentie op onze markten hoe langer [hoe] meer stijgen, zooveel te meer naardien de invloed van [de] openstelling van de Fransche en Belgische markten zi[ch] reeds hier te lande begint te doen gevoelen. Indien m[en] dus voortgaat met de ingezetenen aan deze verbruikbe[las]ting te onderwerpen, dan zou men bij slot zich genoo[d]zaakt kunnen zien om een evenredig uitvoerregt op [het] vee te heffen, indien men ten minste de prijzen van [het] vleesch niet nog hooger wil opgedreven zien.

§ 9. In het verslag wordt de twijfel geopperd, of [de] afschaffing van den accijns vermindering van vleeschprij[zen] ten gevolge zal hebben. Men wijst er op dat de prijs [van] schapen- en varkensvleesch, na de afschaffing van [den] accijns, nog gerezen is, en men vreest dat, werd [het] voorstel aangenomen, dezelfde teleurstelling ons zou wa[ch]ten. Maar neemt men dan wezenlijk aan dat de afschaf[fing] van den accijns vermeerdering van uitvoer ten gev[olge] moet hebben? Indien dit zoo ware, dan lag het redene[...]

tegen hooge prijzen voor de hand. Men behoefde dan slechts den accijns te verhoogen, de uitvoer zou dan ook wel verminderen. Men ziet bij deze redenering wederom de [illegible] geheel voorbij. Wat was de oorzaak van de groote rijzing van den prijs van het varkens- en schapenvleesch na de afschaffing van den accijns? Geene andere dan dat de prijzen in Engeland aanmerkelijk zijn gestegen. In Mei 1852 (verg. het dagblad *The Economist* van 28 Mei 1853) was de prijs van het schapenvleesch te Londen per stone (3, 6 kilogr.), naar qualiteit, van sh. 8 tot 3 sh. 10. In Mei 1853 waren diezelfde prijzen 3 sh. 10 tot 4 sh. 8. Het varkensvleesch was in Mei 1852 per stone 2 sh. 6 tot 3 sh. 8; in Mei 1853 3 sh. 4 tot 4 sh. 4. Het spek was in Mei 1852 52 sh. per Engelsche centenaar (50 Nederlandsche ponden); in Mei 1853 66 sh. Onze markt wedijvert met de Engelsche markt; de prijzen der laatste zijn van onmiskenbaren invloed op de eerste. Behoeft men dus te zoeken naar de reden van de rijzing onzer markt, waar de Engelsche eene rijzing van 30 en 40 per cent onderging? Kan men, bij zoodanig verschijnsel, in ernst volhouden dat de rijzing van onze markt aan de afschaffing van den accijns is te schrijven is? Men houde daarbij in het oog dat de teelt van varkens, in de laatste jaren, ook ten gevolge der aardappelenziekte, niet sterk is vooruitgegaan; en vooral vestige men zijne aandacht daarop, dat de afschaffing van den accijns op het geslagt der varkens een onwederlegbaar en blijkbaar voordeel is voor die minder vermogenden, die nu meer en veel gemakkelijker dan vroeger, zelven varkens kunnen aankoopen en mesten.

Dat de afschaffing van den accijns op runderen eenen sterken uitvoer van geslagt vleesch na zich zou slepen, is volstrekt onaannemelijk. Dat men spek en varkensvleesch uitvoert, laat zich begrijpen; beide voorwerpen worden meestal niet dan gezouten of gerookt tot spijze gebruikt. Beide zijn behalve dien, zeer geschikt om door eene ligte zouting, of zelfs door eene zekere branding of blakering, voor eenige dagen tegen bederf bewaard te worden. Maar rundvleesch dat, in het dagelijksche leven, niet dan versch gegeten wordt, zou onmogelijk zoodanige bereiding kunnen ondergaan, of het zou zijne verkoopwaarde verliezen. Bij indien deze speculatie voordeel gaf, waarom doet men ze dan niet reeds nu, daar men toch teruggave van den accijns kan erlangen? Gesteld men deed het, zou dan niet de verkoop van den afval der geslagte beesten voor velen in den lande voordeelig zijn? Reeds nu doet zich het verschijnsel voor dat vet van de in Engeland geslagte beesten herwaarts wordt teruggevoerd; het slagten van het vee hier te lande zou dus voor de behoeftige klassen een voordeel kunnen geven dat zij thans missen. En is het juist, den invloed op de prijzen van mogelijken waarschijnlijken invoer van vleesch geheel voorbij te zien? Men wijst op hetgeen in 1848 te Parijs is gebeurd. De voorstellers meenen dat dit voorbeeld niets hoegenaamd bewijst. Vooreerst werd toen wel het octrooiregt in de stad Parijs afgeschaft, maar de invoer van vee in Frankrijk bleef door de hooge inkomende regten genoegzaam onmogelijk. Hoe zou nu, zonder vermeerdering van aanvoer, en dat nog wel in een zeer kort tijdsbestek, de afschaffing van het octrooiregt in ééne, zij het dan ook eene zeer groote stad van grooten invloed op den prijs hebben kunnen zijn. Maar ten andere, het wel bekende syndicaat der vleeschhouwers, dat een bijna volstrekt monopolie verzekert, bleef te Parijs bestaan; was er eenig het minste gegronde uitzigt dat de vleeschhouwers aldaar den prijs zouden verminderen, vrijwillig, zonder dat de concurrentie hen daartoe noodzaakte?

[illegible] van de kosten van vervoer van het vee naar Engeland. Gaarne geven de voorstellers toe dat die in aanmerking komen. Maar indien het waar is, dat die kosten het bedrag van den accijns nagenoeg compenseren, dan vragen zij, of dit niet strekt tot bevestiging van hetgeen zij beweren, dat de accijnsheffing zelve den prijs hier te lande nog met meer verhoogt dan met het bedrag van den accijns? Dat het eene dwaling zou zijn de rijzing van de veeprijzen aan den uitvoer naar Engeland toe te schrijven, kunnen de voorstellers geenszins toegeven. Ook van het rundvleesch is de prijs in Engeland in het laatste anderhalf jaar hoogst aanzienlijk gestegen. Blijkens de straks aangehaalde opgaven uit het dagblad *The Economist*, bedroeg die rijzing van Mei 1852 tot Mei 1853 niet minder dan 27 à 34 pct. De uitvoer van hier was in 1851 [illegible] stuks, in 1852 reeds 65,297. Dit is wel het beste [illegible] regelt en beheerscht.

§. 10. Het verslag treedt hier in uitvoerige beschouwingen, die strekken moeten om te bewijzen dat de accijns op het geslagt zoo zeer hoofdzakelijk op de meer vermogende drukt, dat slechts een klein gedeelte van dien accijns, zoo hij afgeschaft werd, ten bate zou strekken van die klassen, wier belangen te bevorderen het doel van de voorstellers was. Dat het meest in het oogloopend voorbeeld, dat het verslag hiervan bijbrengt, niet in aanmerking kan komen, is naar de meening der voorstellers, onbetwistbaar. Het verslag stelt, dat de accijns 5 cents per pond bedraagt, en dat een der meest gegoede ingezetenen hier te lande, [illegible] naar dien maatstaf, *f* 150 's jaars te betalen heeft voor een huisgezin van tien personen. Dat zou dus zijn eene consumtie van drie duizend Nederlandsche ponden in één jaar of per hoofd, eene consumtie van drie *honderd* pond per jaar, of 0,82 pond per dag. [illegible] gewaagt ook van het verbruik van een ander, uit zeven personen zamengesteld, huisgezin, van een ingezeten die, zonder tot de zeer vermogenden te behooren, vrij ruime inkomsten geniet. Daar wordt, volgens het verslag, 's jaars 400 pond vleesch verbruikt. Dus per hoofd 71 pond 's jaars of 0,20 per dag. Met deze laatste opgave stemt bijna volkomen overeen de opgave aan de voorstellers gedaan van een ingezeten, die volkomen in dezelfde categorie van ingezetenen behoort als de laatstgenoemde, wiens huisgezin, uit *tien* personen bestaande, 's jaars ongeveer, 660 pond vleesch verbruikt, dus per hoofd 66 pond 's jaars of nagenoeg 0.18 per dag. Met deze beide opgaven stemmen volkomen overeen de begrootingen der vleeschconsumtie hier te lande bij den gegoeden middenstand, die men per hoofd en per dag op niet meer dan 0.20 à 0.25 kan stellen. En nu vragen de voorstellers, of het waarschijnlijk is, welke denkbeelden men zich vorme van het consumtief vermogen der meest gegoeden in den lande, dat dit zoo ver zou kunnen strekken dat zij, hoofd voor hoofd, meer dan het vierdubbel gewigt aan vleesch verbruikten dan andere, niet minvermogenden, maar dan andere ingezetenen, van wie men zegt *dat zij vrij ruime inkomsten genieten.* In die begrooting ligt, blijkbaar, eene zeer grove vergissing. Men zou kunnen aannemen dat het getal leden van het huisgezin, in de eerste plaats bedoeld, niet tien, maar dertig of veertig bedroeg, indien men daarbij niet op eene andere bedenking stuitte. Volgens de statistieke opgaven in der tijd door de Regering gedaan wegens de directe belastingen, waren er, behalve de leden van het Koninklijk Huis, nog in 1852 niet meer dan *drie* huisgezinnen die *tien*, *twee* huisgezinnen die *elf*, en *zes* huisgezinnen die *twaalf* dienstboden houden. Een huisgezin van *dertig* of *veertig* personen, uit den *zeer gegoeden stand*, zou ongetwijfeld meer dan *twaalf* dienstboden tellen. Men zou daaruit bijna durven besluiten, dat zoo talrijke huisgezinnen in den zeer gegoeden stand niet bestaan. Althans, zoo zij er zijn behooren zij tot de uiterst zeldzame uitzonderingen, die buiten den regel moeten gesteld worden. Wil men eene vrij volledige berekening hebben, die ten minste eenig licht kan verspreiden over dit vraagstuk, men vindt dit in de zoo even bedoelde tabellen rakende de directe belastingen. Onder de ingezeten en die, zoo als het verslag zegt, *zonder tot de zeer gegoede te behooren, vrij ruime inkomsten tellen*, mag men zeker hoogstens alleen die rekenen, welke twee dienstboden houden; een zeer groot deel van dezen behoort zeker niet onder die klasse van ingezetenen. Zoodanigen nu zijn er hier te lande 6769. Voegt men daarbij al de ingezetenen die *drie* en meer dienstboden houden, dan verkrijgt men een totaal van 10,063. Men rekene dit voor huisgezinnen van vijf personen elk; men heeft dan 50,315 personen. Stelle men nu de consumtie van vleesch van die meer gegoeden op 71 pond per hoofd en per jaar, dan heeft men, voor 50,315 personen, eene consumtie van 3,572,365 pond; waarvoor, naar de rekening van het verslag zelf, aan accijns betaald zou worden, ad 5 cents per pond, *f* 178,618,25, dus iets meer dan 1/7 van de opbrengst der belasting. Die schatting is voorzeker niet overdreven. Er zijn bijv. in 1852 147,247 runderen geslagt. Neemt men aan dat deze gemiddeld 250 pond vleesch hebben opgeleverd, dan is dit 36,811,750 pond vleesch, waarvan het cijfer der geschatte consumtie voor de meer gegoeden slechts 1/10 bedraagt! Het verslag voert eenige omstandigheden aan waaruit blijken zou, dat, in den regel, het grootere deel van den accijns door de vleeschhouwers ten laste van de meer gegoeden wordt gebragt. Het is mogelijk dat zoo iets geschiede. Ingeval van afschaffing is het daar tegenover ook wel te vermoeden, dat de vleeschhouwers, om hun debiet te vermeerderen, het grootere deel der winst daaruit voortvloeijende zullen brengen ten bate van de klasse, wier verbruik thans door hooge prijzen wordt belemmerd, en niet ten bate van de klasse die het vleesch tot elken prijs koopt. Maar men neme dan, zoo men wil, het *dubbel* den bovengestelde som als het aandeel der meer gegoeden in het totale bedrag van den accijns; dit zal dan nog niet meer dan even 2/7 zijn; 5/7 of nagenoeg *f* 800,000, volgens de cijfers in het verslag aangenomen, zal kunnen ten bate van hen, die niet in staat zijn *twee* dienstboden te houden. De afschaffing van den accijns zal dus wel degelijk ten bate komen van den stand, wiens belangen de voorstellers inzonderheid op het oog hebben.

Overigens vermeenen de voorstellers dat onjuist is te beweren dat de Memorie van Toelichting met zich zelve in in tegenspraak is. De bestrijders van hun ontwerp schijnen de meening toegedaan te zijn, dat eene afschaffing van andere accijnsen meer zou beantwoorden aan het doel der voorstellers: tegemoetkoming in de behoefte van het [illegible] althans bij hen schijnt de gedachte aan eene afschaffing van accijnsen op rogge, [illegible] zeggen, ook de armste zijn aandeel draagt, meer op den voorgrond gestaan te hebben. Die meening is niet die der voorstellers; de vermeende tegenspraak bestaat dan ook niet. Het groote vraagstuk van den dag is de verbetering van de volksvoeding. Alle deskundigen zijn het daarover eens dat het, ter bevordering zoowel van den stoffelijken als van den zedelijken toestand des volks, hoogst wenschelijk zou zijn dat het dierlijk voedsel meer algemeen verkrijgbaar ware. In den loop van het vorig jaar is daartoe eene krachtige stap gedaan. De voorstellers wenschen dat er nog een tweede stap gedaan worde, opdat het bezwaar dat de verhooging aan den middenstand veroorzaakt, zooveel mogelijk worde weggenomen. Voor de afschaffing van elken accijns is reeds veel te zeggen; maar heeft men keuze, die keuze moet noodwendig bestuurd worden door de behoeften van het oogenblik. En nu meenen de voorstellers gerustelijk de vraag te mogen stellen, of op dit oogenblik van de afschaffing van accijns op rogge, zeep of zout zooveel nut te wachten is voor de *behoeftige standen* als van de afschaffing van den accijns op het geslagt voor den *minderen burger* en den *middenstand*. Men moge het daaruit voortvloeijende nut op slechts enkele guldens schatten: dezelfde grond kan tegen de afschaffing van elken accijns, van welke belasting schier worden aangevoerd. De mindere burger, de lagere ambtenaar, ja vele officieren der landmagt, die, zeer vaak met een huisgezin bezwaard, van een inkomen van *f* 800 à *f* 1200 moeten leven, zullen het niet eens zijn met het verslag, dat de besparing van enkele guldens voor hen, in eenen tijd van duurte, eene onverschillige zaak is. Eindelijk, ook redenen van financiëlen aard bragten er het hunne toe bij, om de keuze der voorstellers op den accijns op het geslagt te doen vallen. Zij willen niet het verwijt op zich laden dat zij, door bijv. afschaffing van den accijns op het gemaal voor te dragen, een overdreven hoog offer van de schatkist vorderden. Maar, dit merkten verscheidene leden aan, »de consumtie van vleesch gaat vooruit in de laatste jaren.« Zij wijzen op het verheugend feit dat de consumtie in de laatste jaren zoo zeer is toegenomen.

Twee aanmerkingen daartegen. *Vooreerst.* Wanneer men, om die stelling te bewijzen, de cijfers der consumtie aanhaalt, waarom vangt men dan juist bij het jaar 1843 aan, en waarom maakt men geene melding van vroegere jaren? De voorstellers zullen de vrijheid nemen de leemte aan te vullen uit de statistiek door de Regering dit jaar medegedeeld. De jaren waarvan de uitslag door de Regering is medegedeeld, doch die in het verslag zijn voorbijgegaan, zijn de jaren 1835—1842. In die jaren was het getal geslagte runderen als volgt: 1835, 154,607 stuks; 1836, 167,641 stuks; 1837, 172,353 stuks; 1838, 173,331 stuks; 1839, 141,423 stuks; 1840, 126,953 stuks; 1841, 139,560 stuks; 1842, 157,029 stuks.

Het jaar 1852, waarin slechts 147,247 runderen werden veraccijnsd, biedt dus eene consumtie aan, die in zes van de acht jaren 1835—1842 werd overtroffen. En indien men voor de jaren 1835—1839 wijzen mogt op het bijeen zijn van eene grootere legermagt, eene omstandigheid die tijdelijk grooter consumtie van vleesch kan veroorzaken, die oorzaak bestond niet meer in 1842. Het jaar 1852 intusschen bleef nog ver beneden de consumtie van 1842; ja in het geheele tijdperk van 1843—1852 is er geen enkel jaar dat het jaar 1842, veelmin al de vroegere jaren evenaart.

Ten tweede. Dit argument is des te krachtiger wanneer men daarop let, dat de bevolking sedert 1842 aanmerkelijk is toegenomen en dat het vleeschverbruik geenszins gelijken tred heeft gehouden met die toeneming. Het meermalen aangehaalde staatkundig en staathuishoudkundig jaarboekje (jaargang 1853, bladz. 312) geeft daarvan een zeer merkwaardig overzigt. Van 1842 tot 1849 is daarin een gestadige teruggang waargenomen.

In 1850 was de verhouding iets gunstiger, doch reeds in 1851 ging zij weder terug; en 1852 biedt, blijkens de medegedeelde tabellen, wederom eene vermindering in de consumtie aan die zeer waarschijnlijk in 1853 nog sterk toenemen zal. De consumtie van vleesch van alle soorten, per hoofd der bevolking, werd in 1838, berekend op 33,6 pond; en in 1852 op niet meer dan 29,1 pond; die van rundvleesch alleen in 1836 op 18,5 pond, in 1852 op 12,7 pond slechts. Is dit niet, mag men vragen, een betreurenswaardig verschijnsel?

§. 11. Het voorstel is ook bestreden door argumenten aan de bepalingen en den geest der gemeentewet, en aan het belang der gemeente ontleend. Wat het eerste betreft, zoo mag men het bevreemdend noemen, dat de omstandigheden, die bij het zamenstellen der gemeentewet voorhanden waren, zoo geheel worden voorbijgezien. Men mag vragen, of de wetgever toen geheel vrij was, dan wel of hij, gebonden door eenen staat van zaken welke op eens te veranderen buiten zijne magt lag, zich niet bepalen moest tot het treffen van die maatregelen, welke geschikt konden geacht worden om, zonder benadeeling van de geldmiddelen der gemeenten, te verbeteren wat verbeterd kon worden, zonder in eenig geval de handen te willen binden aan de algemeene wetgeving voor het Rijk. Wij herinneren ten overvloede dat de onbelastbaarheid van het varkens- en schapenvleesch door een amendement der Kamer in de wet is gebragt. Wat het belang van de gemeenten betreft, het voorstel laat die onaangeroerd. Het antwoord, door eenige leden daaromtrent gegeven en in het verslag opgenomen, is volkomen juist. De algemeene wetgever kan zich, waar het de regeling van 's Rijks belastingen geldt, niet laten terughouden van algemeene verbeteringen, alleen in het belang der gemeenten.

Het laatste bezwaar, dat de redactie van art. 3 van het wetsontwerp betreft, achten de voorstellers van geen overwegend belang. Werd het voorstel aangenomen, de Regering zou bij een algemeen besluit de zaak kunnen regelen. Maar om dit bezwaar te gemoet te komen, hebben zij gemeend eene andere redactie van dit artikel te moeten ontwerpen, welke hiernevens op de Nota van wijziging voorkomt.

§. 12. Wat de afschaffing van het tonnegeld betreft, zoo hebben, volgens het verslag, de meeste leden zich daartegen verklaard, omdat er in de laatste jaren reeds zoo vele offers aan den handel zijn gebragt, en men geene noodzakelijkheid zag om, op een oogenblik als het tegenwoordige, nu handel en scheepvaart bloeijen en de reederijen onverwachte voordeelen genieten, die opofferingen nog te vergrooten. Men meende dat de handel zijnerzijds niets deed om verouderde misbruiken af te schaffen, die den handel met allerlei ongelden bezwaren. De ongunstige verhouding, die daaruit ten voordeele bijzonder van Antwerpen voortkomt, zou, indien het tonnegeld werd afgeschaft, wel onveranderd blijven bestaan.

Met groot leedwezen hebben de voorstellers deze zoo ongunstige stemming van *vele de meeste leden* der Kamer omtrent de belangen van den handel vernomen, die weinig gunstige aan dien handel voorspelt, wanneer zijne belangen ter sprake worden gebragt. Trouwens, wanneer die leden betuigen niet te kunnen begrijpen hoe de afschaffing van

het tonnegeld tot vermeerdering van aanvoer van levensmiddelen zou kunnen bijdragen, is die ongunstige stemming eerder verklaarbaar.

Het is waar, in de laatste jaren is aan de hoogst gegronde bezwaren van den handel eenigzins te gemoet gekomen. Maar zijn de offers, waarvan men met zooveel ophef melding maakt, geëvenredigd aan het groote belang der zaak? Zoo dikwijls men van den bloei van dien belangrijken tak van volksbestaan spreekt, pleegt men te wijzen op de groote directe en indirecte voordeelen, die de bloei van dien tak voor het algemeen welzijn afwerpt. Is dan een offer van twee of drie tonnen gouds 's jaars, dat, blijkens de ondervinding, door de ruimere opbrengst van alle andere belastingen meer dan drie dubbel opgewogen werd in 1852, eene zaak van zoo veel belang voor de schatkist? Kan men gewag maken van de vermindering van loodsgelden, waarbij de schatkist toch geene schade lijdt? Indien ooit de waarheid van de oeconomische stelling, dat vermindering van belasting geen duurzaam verlies voor de schatkist oplevert, door de waarheid is bevestigd, dan geldt dit hier te lande van de belastingen, die in regtstreeksch verband met den handel staan. In 1845 werd een nieuw tarief van regten ingevoerd, dat voor vele belangrijke artikelen verlaging van regten, en voor bijna alle afschaffing van uitvoer, bij hoogst aanzienlijke vermindering van doorvoerregten, bevatte. Na 1845 werden achtereenvolgend de hooge invoerregten op granen, al de doorvoer- en de scheepvaartregten op onze rivieren afgeschaft: bij onderscheidene handelsverdragen werden de invoerregten na dien tijd nog verminderd. En wat was nu de uitkomst? Deze, dat in 1852 de rubriek van de begrooting der middelen, *regten op den in- en uitvoer, tonnegelden, scheepvaartregten, vuur-, ton- en bakengelden* eene som van *f* **5,142,810.77** opleverde, terwijl die opbrengst in **1845** niet meer was dan *f* **4,920,690.92**; dat de opbrengst van het patentregt, die in **1845** in hoofdsom en opcenten *f* **2,395,976.43** bedroeg, in 1852 de hoofdsom en opcenten tot *f* **2,541,618.67** was gestegen. Dat ook de vermeerdering van de opbrengst van andere middelen, van sommige accijnsen, van de registratie-regten enz. aan den meerderen bloei des handels, die door de opheffing van enkele bezwaren ontstaan is, is toe te schrijven, behoeft wel geen betoog.

Is dan het voorstel, om op den ingeslagen weg voort te gaan, in het welbegrepen finantieel belang van den Staat zoo geheel verwerpelijk, zelfs dan, wanneer de geldelijke omstandigheden minder gunstig waren dan zij zijn? De opofferingen die de schatkist op deze wijze doet, geeft de handel mildelijk terug.

Is nu het tonnegeld al dan niet een bezwaar voor onzen handel? Zal de opheffing van dat bezwaar den handel baten? De voorstellers zeggen *voor onzen handel*. Gaarne erkennen zij dat de *scheepsreederijen* op dit oogenblik ook buiten 's lands bezigheid kunnen vinden: deze dus kunnen zich des noods, althans ten deele, aan deze belasting onttrekken. Maar het is de eigenlijke *handel* die gedrukt wordt de bezwaren, welke het gevolg zijn van de ligging onzer zeehavens.

Er zijn weinig takken van volksbedrijf, wiens bewegingen aan meer en menigvuldiger lasten zijn onderworpen dan de handel.

De handelaar moet de grondbelasting van de panden door hem gebruikt even goed betalen als de landbouwer die voor zijnen grond; zijne schepen moeten de kanaalgelden betalen op de kanalen die zij bevaren, belasting opbrengen voor de bakens en lichten, die de Staat ten hunnen dienste oprigt; hij zelf en al zijne bedienden betalen patentregt, en zijne schepen daarenboven het tonnegeld. De belasting die hij betaalt, wordt nog verhoogd door leges voor de ambtenaren, die zijn bedrijf bewaken; voor de hulp die de Staat aan zijne schepen buiten 's lands verleent, moet hij afzonderlijke consulaatgelden voldoen; alle bewegingen bijna van zijn eigenlijk bedrijf zijn met kosten gepaard; hij kan bijna niets buiten tusschenkomst van 's Rijks ambtenaren verrigten en moet in zeer vele gevallen daarvoor afzonderlijk betalen.

Die bezwaren, de voorstellers erkennen het gaarne, kunnen niet eensklaps en *alle* wel nooit worden weggenomen; maar wat de Staat doen kan om ze te verminderen is welbegrepen staatsbelang.

De ligging van onze voorname handelshavens maakt dat onze zeehandel met moeijelijkheden te kampen heeft die nergens anders in die mate bestaan.

Onze havens zijn niet bereikbaar zonder dat de schepen kanalen doorvaren, waarbij althans al de grootere schepen ligters behoeven; eene milde bron van noodzakelijke kosten!

Te Antwerpen en te Hamburg komen de schepen met volle ladingen uit zee in de havens, zonder eenig bijzonder bezwaar van dien aard.

Bij eene vorige gelegenheid zijn de kosten opgegeven die in onze havens en elders bij het inkomen en het uitgaan worden betaald. Onder verwijzing daarnaar, meenden de voorstellers thans nog eene nadere vergelijkende opgave deswege te moeten voegen, die het groote verschil aanwijst tusschen de kosten hier te lande en elders, niettegenstaande de verminderingen die bereids zijn ingewilligd.

Voor een schip groot 607 tonnen, te Liverpool met eene halve lading in den winter inkomende, werd aldaar, voor inkomen en uitgaan gezamenlijk, aan verschillende kosten betaald L st. 101-15-8 of *f* **1221,40**: daaronder was L st. 6-13-4 aan consulaatgelden.

Datzelfde schip, in den zomer te Havre met eene halve lading inkomende en met volle lading vertrekkende, betaalde aldaar fr. 24.34 of *f* 11.46. Aan consulaatregten was daaronder fr. 1.69.

Te Rotterdam werd voor datzelfde schip, in den winter met volle lading ingekomen en in den zomer met halve lading vertrokken, aan kosten betaald *f* **2659.88**, doch op welke rekening thans eene vermindering van *f* **158.24** komt, wegens de vermindering der kanaalgelden op het Voornsche kanaal.

Onder dezelfde omstandigheden zouden de kosten te Antwerpen voor dit schip zijn *f* **1628.41**, en daaronder aan consulaatregt fr. **169**.

Ziehier eene geheel gespecificeerde rekening van kosten te Rotterdam en te Antwerpen:

ROTTERDAM.		ANTWERPEN.	
Loodsg. uit zee en reisg.	*f* 321.67	Loodsgeld uit zee, 50 palm.	*f* 118 00
Sloep te Brouwershaven	15.00	id n. Antwerpen.	84.10
Agent te idem.	23.43	id n. Vlissingen.	52.00
Ligterloon n. Hellevoet.	131.33	id Vlissingen n. zee.	30.50
Sleeploon naar idem.	338.00	id in en uit het dok te Antwerpen.	4.02
Afhalen buskruid id.	2.90	Zeeprootest.	14.17
Paardengeld, kanaal van Voorne.	22.40	Benoeming van experts.	17.48
Agent te Hellevoet.	43.94	Looden.	9.45
Sleeploon n. Rotterdam.	80.00	Havenmeester.	3.00
Sloep in het kanaal tot adsistentie.	10.00	Tonnegeld, fr. 1.90 met 16 opcenten.	632.12
Rivier-loodsg. tot Rotterdam.	47.38	Certificaat meetbrief.	16.65
Zeeprotest.	29.20	Dokgelden.	220.84
Tonnegeld, in- en uitg.	617.62	Stedelijk octrooi op den provenu.	14.17
Vuur-, ton-, haven- en bakengeld	333.90	Douane-kosten.	12.05
Kanaalregten op het kanaal van Voorne, inkomende en uitgaande (volgens het nieuwe tarief).	97.12	Waterschout.	21.26
Verklaring op het Java's manifest.	8.10	Haken van 't schip voor 't loodsgeld.	1.45
Rivier-loodsgeld n. Hellevoet.	34 55	Binnen-vuurgeld à 6 cents per ton.	36.42
Biljetten en advertent.	3.95	Manifest en klareren.	82.08
Loods-commissaris.	0.75	Provisie van den cargadoor.	215.12
Paardengeld, kanaal.	22.40	Koekhuis in het dok voor 8 weken.	18.90
Sleeploon naar de N. Sluis.	65.00		
Sloep in het kanaal tot adsistentie.	10.50		
Aan boord brengen van buskruid en huur van het magazijn.	8.50		
Zeeloods, uit, en fooi.	35.00		
Provisie van den cargadoor te Rotterdam.	80.00		
Douane-kosten bij inkomen en uitgaan.	11.50		
Waakloon en zegels.	57.80		
Te zamen.	*f* 2501.65	Te zamen.	*f* 1554.76

Er is dus een verschil van *f* 946.89 ten nadeele van Rotterdam.

Nu kan men op deze rekeningen aanmerken:

1°. dat de loodsgelden in de Rotterdamsche rekening te hoog, dat is, over een ander geval dan in het Antwerpensche voorbeeld zijn berekend. De tarieven voor de Maas zijn tegenwoordig lager dan die voor de Schelde.

Aannemende dat de gevallen volkomen gelijk staan, dan zou deswege van die rekening *f* **250**, min of meer, afgetrokken moeten worden; 2°. dat in de Rotterdamsche rekening sleeploonen worden berekend, en in de Antwerpensche niet, terwijl die kosten ook op de Schelde *kunnen* voorkomen. Ook deze posten, ad *f* **538**, trekke men af van de eerste rekening.

Na deze aftrekkingen blijft er nog altijd een verschil van *f* **250** bijna, ten nadeele van Rotterdam. Blijkens de specificatien, is dit enkel het gevolg van de ligging van Rotterdam die noodig maakt: 1o. de ligting te Brouwershaven; 2o. kosten van het bevaren van het kanaal van Voorne; 3o. het salarieren van agenten te Brouwershaven en te Hellevoet, en dubbele douanekosten aan de uiterste wacht.

Daarbij komt eindelijk dat onze handel de *buiten*-vuuren bakengelden te betalen heeft en de Antwerpensche niet.

Deze kosten bedragen van een schip uit O. I. komende, per ton: inkomende 20 cts., uitgaande 10 cts.

In de som van *f* **333.90**, in de rekening vermeld, komen zij alzoo voor *f* **182.10** voor.

Neemt men dit een en ander in aanmerking, dan komt men wel van zelf tot het besluit, dat, bij eene afschaffing van het tonnegeld, de kosten te Rotterdam nog altijd belangrijk hooger zullen zijn dan die te Hamburg, Havre of Liverpool.

Men verlieze ook niet uit het oog, dat, krachtens de bepalingen van het handelsverdrag met Frankrijk, de afschaffing van het tonnegeld hier te lande ook den vrijdom van tonnegeld in de Fransche havens aan onze vlag zal verzekeren, en haar dus in die havens ontheffen van een belangrijk bezwaar, waarvan vele andere natien bevrijd zijn.

Maar wat is er nu van de bedenking in het verslag geopperd, aangaande de *verouderde misbruiken* die in den handel in zwang zijn.

Geenszins zullen de voorstellers beweren dat er, wat berekening van courtagie in het bijzonder en van ongelden in 't algemeen betreft, niet nog te verbeteren valt in onze zeehavens. Maar zij moeten daartegen opmerken, dat bereids in dezen veel is gedaan door de ijverige tusschenkomst van de kamers van koophandel. Het is aan de voorstellers gebleken dat, bepaaldelijk wat Rotterdam betreft, door vele belanghebbenden vrijwillig in aanmerkelijke vermindering van courtagies is toegestemd.

De vergelijking van de kostenberekeningen, boven door de voorstellers opgegeven, bewijst dan ook dat, wat de expeditie van schepen betreft, de cargadoorskosten te Rotterdam lager zijn dan bijzonder te Antwerpen. Voorzeker, de handel moet zelf medewerken. Maar is in die omstandigheid eene reden voor den Staat gelegen om zijne medewerking te onthouden, en om belastingen te blijven heffen die hij niet noodig heeft? Voorzeker neen! Eerst dan wanneer bewezen ware dat de handel halstarrig weigerde zijnerzijds iets te doen, zou dit argument in aanmerking komen. Daarvan blijkt niet; het is alleen gehechtheid aan oude gewoonten, het gemakkelijk volgen van de oude sleur die men hier en daar te bestrijden heeft. Wanneer de Staat alles doet wat in zijne magt is om gegronde bezwaren weg te nemen, noodelooze lasten te doen verdwijnen, dan kan hij met des te meer regt aandringen op verbetering.

Het zal de vraag zijn of men in Belgie tot eene afschaffing van het tonnegeld zal kunnen overgaan.

Ging men er in Belgie toe over, de belangrijke mededinging met Hamburg en Bremen zou voor onze steden toch met zooveel verligt worden. Het verslag erkent dit zelf; en is dit dan niet reeds een belangrijk voordeel?

In het verslag heeft men voorts zijne bevreemding aan den dag gelegd over de waarde die de voorstellers hechten aan de oogenblikkelijke afschaffing van het tonnegeld, in verband met de wenschelijke aanmoediging van den aanvoer van levensmiddelen. Men heeft in berekeningen om te doen zien hoe nietsbeduidend die aanmoediging voor den prijs van het brood.

De voorstellers betuigen niet te begrijpen hoe men beweren wil, dat eene aanmerkelijke reductie van kosten aan het bezoeken van onze zeehavens verbonden, niet baten zal, wanneer alle deskundigen met zooveel nadruk wijzen op den invloed welken die kosten op den handel uitoefenen.

De schipper die, in eene vreemde haven liggende, de keus heeft om eene vracht naar eene Nederlandsche of naar eene andere haven aan te nemen, verkiest de laatste, of bedingt hooger vracht naar de eerste. Beperkt dit de middelen van vervoer naar onze havens niet?

De vreemde schipper berekent zeer goed dat de kans om ten onzent eene weder-uitvracht te bekomen, veel slechter is dan ergens anders. Hij rekent er dus op, dat hij zoowel de kosten van het inkomen als van het uitgaan uit zijne inkomende vrachtpenningen moet betalen: dus ook tweemaal het tonnegeld. Dit ziet de berekening van het verslag over het hoofd. Zal dit niet van invloed zijn op de vrachtregeling?

Wanneer men slechts in het oog gelieft te houden dat het tonnegeld ten laste van het schip komt; dat de som van *f* 1,14 per last .... *voor den schipper* geenszins onverschillig is; dat eene .... vracht van *f* 2,34 min of meer per last granen bij den ...., die zijne granen herwaarts consigneert, zeer zeker in de schaal weegt, — dan zal men het welligt minder onbegrijpelijk vinden dat men van de afschaffing van het tonnegeld eenigen invloed wacht, *niet* op den prijs van het brood, maar wel op den .... granen; grooteren invloed dan van de afschaffing van het invoerregt op granen, waarop de buitenlandsche handelaar eerst dan behoefde te rekenen, wanneer het graan uit onze entrepôts in consumtie werd gebragt, en dat hem dus, zoolang hij tot dien verkoop geen last gaf, onverschillig was.

De voorstellers nemen de vrijheid, de vorenstaande beschouwingen met al den ernst, dien het belang van de zaak en het belang des Lands vordert, aan de nadere overweging van hunne medeleden aan te bevelen.

8 December 1853.

(*Get.*) M. J. DE MAN, J. T. TER BRUGGEN HUGENHOLTZ, VAN BOSSE, VAN HOËVELL, THORBECKE, G. REINDERS, G. E. DOMMERVANPOLDERSVELDT, D. VAN ECK, en L. D. STORM.

NOTA VAN WIJZIGING.

Alinea 3 van Art. 3 van het voorstel te lezen als volgt:

„In die gemeenten, waar .... der gemeente-opcenten „op den rijks-accijns op het ...., volgens de rijkswetten geschiedt, blijven de .... dier wetten, voor zoover zij „de verzekering der heffing ten doel hebben, van kracht, tot „dat zij, zoo noodig, door gemeenteverordeningen tot eigen „heffing, belasting op het geslagt zullen zijn vervangen, „doch in geen geval langer dan tot op den 30sten Junij ....

Het EINDVERSLAG luidt aldus:

De Commissie van Rapporteurs voor het Voorstel van negen leden tot afschaffing van den accijns op het geslagt en het tonnegeld der zeeschepen heeft, na kennis genomen te hebben van de Memorie van Antwoord, den 8sten December jl. ingezonden op het Voorloopig Verslag wegens dat Voorstel, geen nader onderzoek te dezer zake in de Afdeelingen der Kamer noodig geoordeeld.

De Commissie zou, naar aanleiding der bepaling van het Reglement van Orde, gewenscht hebben, in dit Verslag een meer ontwikkeld eigen oordeel over de punten, in de gewisselde stukken behandeld, te kunnen mededeelen. Daartoe zou echter een tijd worden gevorderd, die haar, met het oog op het naderend einde des jaars, niet kan worden gegund.

Terwijl een van de leden der Commissie op dezen grond gemeend heeft, zich geheel te moeten onthouden van het uitspreken van een bepaald gevoelen omtrent dit onderwerp, hebben de overige leden zich bepaald tot de verklaring, dat zij de bedenkingen van het Voorloopig Verslag niet voldoende wederlegd achten, en dat, hunnes inziens, niet alle in de Memorie van Antwoord medegedeelde beschouwingen en becijferingen den toets kunnen doorstaan. Zij hebben er bijgevoegd, door het verhandelde noch overtuigd te zijn geworden, dat het onder de bestaande omstandigheden raadzaam is, de belasting op het geslagt en die van het tonnegeld uit de rij der middelen te doen verdwijnen, noch dat door de afschaffing dezer beide belastingen de gewenschte leniging van den druk der mindere standen zou worden aangebragt.

(*Get.*) VAN GOLTSTEIN, VAN NISPEN VAN SEVENAER, VAN RAPPARD, MEEUSSEN, en DE KEMPENAER.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON te 's Gravenhage.